

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Montrealis • 1973. IV. 25 • Nr. 17(2043)

7722 George Street, La Salle 690, Quebec, Canada • Tel. (514) 366-6220

BALTIŠKAS ŠEŠĖLIS ANT EUROPOS SAUGUMO KONFERENCIJOS

Italų kalba Elta - Press š.m. vasario numeris susideda iš dviejų dalių - politinės ir religinės. Pirmoji pradedama JAV Valstybės Sekretoriaus William P. Rogers Vasario 16-sios proga laišku Lietuvos Atstovui Vašingtone J. Kajeckui. Po to seka ta pačia proga Lietuvos Diplomatinės Šešėlio St. Lozraičio padarytas pareiškimas. Yra straipsnelis, pavadintas "Baltiškasis šešėlis ant Europos Saugumo Konferencijos". Išties atspausdintas Švedijos baltiečių membrandumas ryšium su ta konferencija, pasirašytas estų, latvių ir lietuvių (Valentinas Vilkėnas) organizacijų atstovų. Idomi žinia apie slaptąją lietuvių spaudą ginkluoto pasipriešinimo sovietams

laikotarpiu - išėjo net 14 leidinių: "Už Laisvę", "Kova", Tėvynės Kovotojas", "Laisvės Šauklys", "Laisvės Rytas", "Kovos Kelias", "Laisvės Žvalgas", "Aukštųjų Kova", "Aukuras". Toliau aprašoma dabartinė pagrindžio spauda, kaip "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika" ir "Krikščioniškoji Spauda". (?)

Plačiai paminėta Vliko naujai išleista knyga "The USSR-German Aggression Against Lithuania", sovietų nacių samokslo prieš Lietuvą dokumentacija. Išties pacituotas "The New York Times" Vasario 16-sios proga tilpęs vedamasis, taip pat minėtos kongresininkų prakalbos Vasario 16-sios proga JAV (Atstovų Rūmuose ir Senate).

KINIJA BIJO GLAUDŽIŲ SANTYKIŲ TARP JAPONŲ IR SOVIETŲ

Japonijos ypatingai aktyvus ir drąsių žygių šalininkas ministras pirmininkas Tanaka sukėlė naują audrą Azijos politiniame gyvenime. Jis pasiekė Maskvoje susitarimo dėl glaudesnių santykių tarp Japonijos ir Sovietų Sąjungos. Ne tik buvo principiniai susitarimai dėl politinių santykių pagerinimo, bet ir padaryti jau visi praktiški žygiai. Sovietai suinteresuoti platesniu masto eksploatuoti Sibiro naftos šaltinius, ypatingai Tiumenio zonoje, kur naftos ištekliai yra labai dideli. Yra projektas nutiesti naftai pumpuoti požeminių vamzdžių linijas 4000 kilometrų nuotolyje. Naftos vamzdžiai turės sujungti Irkutską su tolima Nachodka Rytų Sibire prie

Vladivostoko. Didžioji dalis naftos vamzdžių linijos eis kaip tik arti Kinijos pasienio. Kinija aiškiai įtaria, kad sovietai tuo būdu nori sustiprinti savo karines pajėgas Kinijos pasienyje. Kariuomenė turėtų čia pat naftą ir jos veiklumas nepaprastai padidėtų. Pagal esamas žinias, tuose darbuose turėtų dalyvauti ir Japonija, su savo technika ir savo inžinieriais.

Pekine veikia Kinijos-Japonijos draugystės sąjunga. Jos pirmininkas Liao-Cheng-Shi turėjo vykti į Tokiją, kur buvo numatyti pasitarimai dėl japonų ir kinų draugystės sustiprinimo. Bet prieš išvykdamas į šią kelionę Liao spaudai pareiškė pasipiktinimą dėl japonų lai-

kysenos Sibiro turtų eksploatacijos planuose. Kinai mano, kad Japonija bendradarbiaudama su sovietais, pažeidžia Kinijos interesus. Kinijos spauda šiuo metu labai smarkiai smerkia japonų-sovietų bendradarbiavimą. Maskva iš savo pusės kaltina Kiniją, kad ji bando sukludyti grynai ekonominio pobūdžio sovietų-japonų bendradarbiavimą didžiojo Sibiro projekto vykdyme.

Japonijos ministras pirmininkas Tanaka, atrodo, nelinkęs daug atsivelti į Pekiną.

JAUKUS VILNIAUS KAMPĖLIS

KOKIAS BAUSMĖS
GAVO JOHOVOS
LIŪDININKAI

Išnagrinėjus bylos dokumentus atviruose teismo posėdžiuose, liaudies teismas nuteisė V. Arąją, T. Šerelį ir I. Šlušnį po penkerius metus laisvės atėmimu, kalinant griežto režimo įstaigose, P. Babonas nuteistas 5 metams laisvės atėmimu, V. Anužis ir V. Kikutis - po dvejus metus laisvės atėmimu, E. Krauzaitė - dvejus su tojas E. Cinzas parašė puse metus laisvės atėmimu, S. Kikutienė ir K. Valskienė nuteistos trejiems

JAPONAI GELBĖJO
LIETUVOS ŽYDUS

"Jewish Chronicle" skelbia pasauliui mažai žinomą faktą, kad nežiūrint vokiečių-japonų sutarties ir didelio nacių spaudimo, Japonijos konsulas Kaune Sempo Sugihara karui prasidėjus, išgelbėjo apie 10,000 Lietuvos žydų.

SPAUDSINS
LIETUVOJE

Belgijoje gyvenęs rašytojas E. Cinzas parašė (ar baigia rašyti antrąjį romaną "Raudonojo arklio vasara"

LIETUVIŲ IŠEIVIŲ DIDIEJI RŪPESČIAI

Visuomenės veikėjai ir spaudos žmonės dažnokai primena, jog lietuvių išeivių reikšmė visame lietuvių tautos gyvenime esanti ypatingai didelė. Na, jeigu jau taip, tai ir atsakomybės jausmas turėtų būti nemažas. Mūsų palinkimas demonstruoti paraduose atima daug laiko ir energijos. Ir asmeninio pobūdžio "kovos" prieš vienas kitą tuopradž daugeliui "kraują gadina". Per tai didžiosios mūsų gyvenimo problemos tik šešėliais pro šalį praslenka.

—●—

Washingtono prieškambariuos nugirsti palankūs posakiai ypatingų vilčių neteikia, kadangi ten siaučia skersvėjai ir ištarti žodžiai dingsta, nepalikdami net jokio aido. Visa ką mes galim ir turim daryti, tai išlaikyti stiprią ir patvarią lietuvišką visuomenę. Mes nuolatos stengiamės priminti, jog Lietuvos atsikūrimo laikais lietuviai išeiviai suvaidino didžiulį vaidmenį, o dabartinė išeivija turi, iš viso ko sprendžiant, dar atsakingesnius uždavinius. Tad svarbu, kad visa lietuvių visuomenė pastoviai būtų aktyvi, o svarbiausia, kad pasitikėtų savo jėgomis. Ši pasitikėjimą kaip tik mažina tokie reiškiniai, kurie parodo mūsų silpnėjimą.

—●—

Džiaugiamės savo sukurtais lituanistinėmis mokyklomis. Bet jose mokinių skaičius iš metų metų mažėja. Įvairios priežastys čia minimos. Bet bene visų svarbiausia bus toji priežastis, kad dabartiniai tėveliai, turintieji mokyklinio amžiaus vaikučius, jau nebejaucia tokios stiprios atsakomybės, kokią dar buvo vyresnioje kartoje.

Lituanistinių mokyklų išlaikymas yra svarbesnis už visokeriopas politinius laikino pobūdžio laimėjimus. Neteikę lietuviškai išauklėtos jaunosios kartos, pakibsim ore, nepasiekdami savo kojomis žemės. Didelis dekingumas priklauso lituanistinių mokyklų.

JIS KALTINA TRUMANĄ, KENNEDY, EISENHOWERĮ, JOHNSONĄ

Daniel Elsberg išvogė Pentagono slaptuosius dokumentus. Jis kaltinamas vagyste, šnipinėjimu, konspiracija ir valstybės interesų pažeidimu.

Šiuo metu, kaip tik Los Angeles teismas sprendžia jo bylą.

Teismo posėdyje Elsberg duodamas parodymus padarė išimtinai aršius pareiškimus. Jis nei daugiau, nei mažiau, o apkaltino keturis buvusius JAV prezidentus Trumaną, Eisenhowerį, Kennedy ir Johnsoną. Jie, girdi, slėpė tikras žinias apie padėtį Indokinijoje, nes bijojo, kad rinkimų rezultatai jiems gali būti nepalankūs. Elsberg aiškina, kad dirbdamas office, kur sutelkti šie dokumentai, jis patyrė, jog buvusi daroma žala, nuslepianč tikrąją padėtį Azijos rytinėje dalyje. Jis susidomėjęs dokumentais, kurie apima 1945–1969 metus ir pavaizduoja Amerikos išivėlymą į Vietnamo karą.

Elsberg tvirtina, kad jis vogęs kalbamus dokumentus, turėdamas svarbius tikslus. Jis gerai supratus, kad paskelbdamas tas žinias jis padarys oficialėm įstaigom daug nesmagumų, bet jo manymu, paskelbtos žinios negalėjusios pakenkti JAV kariui požiūriu. Jis buvęs

įsitikinęs, kad Vietname Amerika neurėjusi vykdyti karo veiksmų. Toliau jis aiškino:

"Susipažinęs su visais slaptais raštais, aš buvau tikras, kad karas Vietname tol ne bus baigtas, kol Kongresas nepaims atsakomybės dėl šio karo tolimesnės eigos. Tad Kongresas turėjo būti informuotas, kas tikrumoje Vietname vyksta. Todėl aš buvau tikras, kad nepažeidžiu valstybės interesų, jeigu aš suteikiu šias žinias Kongresui. Dėl mano patiektų žinių paskelbimo nei vienas Amerikos kariavęs Vietname nežuvo.

Jeigu teismas pripažintų Elsberg kaltu, tai jam gresia daugelio metų kalinimas. Bet apkaltindamas visus keturis JAV prezidentus, Elsbergas bando išeiti sausas iš vandens.

Elsbergotikslas įtikinti prisiekusius teisėjus, kurių tarpe yra dešimts moterų ir du vyrai, kad Vietnamo karas negalėjo būti laimėtas, kad nuo jo daugiausia kentėjo nekalti Vietnamo gyventojai. Karas, jo pasakymu, buvo vis tiek toliau vykdomas tik todėl, kad prezidentas Niksonas jokių būdu nenorėjo šio karo baigti, nepasiekęs laimėjimo. Elsbergo aiškinimus nutraukė teisėjas

kyklų mokytojams, kurių tarpe matome nemažą skaičių visai jaunų žmonių. Jie aukojasi, jie dirba. Bet ar jie sulaukia iš visos lietuvių visuomenės reikiamos paramos?

—●—

Nelabai smagu prisipažinti, kad buvo didelė lietuvių klaida sudėti milijonus dolerių į plytas į mūrus, į tuos gausius lietuvių parapijų pastatus, kurie ilgainiui išslysta iš lietuvių rankų. Spauldoje mirgėjo žinutės jog vienoje ar kitoje vietoje lietuvių parapija jau nebe lietuvių rankose, ji atimta ir atiduota svetimtaučiams. O kiek tokių faktų nutylima. Juk matome, kad daugelyje vietų lietuviai liko tik vargingais įnamiais savo buvusiose parapijose, o didžiąją dalį lietuvių turto jau valdo svetimi. Tie liudni reiškiniai aiškiai

daugės, neišvengiamai kasmet lietuvių parapijų neteksime.

Liudna tai. O dar liudniau, kad ir toliau einame tuo pačiu keliu. Vėl statome naujus pastatus, pavadindami juos patriotiniais vardais, o gali būti tie pastatai lygiai lengvai išslys iš lietuviškų rankų. O mes liksime ir toliau tokie pat neturtingi, kokie buvome į šį kontinentą atplaukdami.

—●—

Visos kitos problemos, akivaizdoje šių rūpesčių, jau tikrai neturi tos išivaizduojamos reikšmės, kokią joms teikiame. Nereikėtų skubėti Lietuvoje likusius lietuvius kaltinti stoka patriotizmo. Nes to giliai suprasto patriotizmo pas mus dažnai ir labai dažnai pritrūksta, kai reikia jį parodyti didžiuoju darbu ir nepaliaujamu susistelėjimu.

M. Byrne, pastebėdamas, kad jis neturėjo pats vienas spręsti, kas būtų žalinga Amerikai. Šis klausimas, teisėjo žodžiais, daugiau priklausė atsaikingiems asmenims ir pirmoje eilėje šalies prezidentui.

o MUSULMONŲ valstybėse vyras gali nuo žmonos atsisakyti, pareikšdamas tam tikrą formulę. Moters sutikimo nereikia, nereikia ir kokio nors teismo sprendimo. Atsirado tokiu būdu didelis skaičius moterų, kurios vyrų apleistos su mažais vaikais neturi iš ko gyventi. Tad dabartiniu metu, jeigu vyro musulmonų valstybėje negalima surasti, tai apleistai moteriai alimentus išmoka socialės globos įstaigos.

CHILĖJE ATIMAMOS FARMOS

Nors pradžioje prezidentas Aliende ramino, kad prievartos būdu nebus vartojama, bet jau dabar kai kuriuose vietose atsirado tokių aktyvistų grupės, kurie įsiveržia į farmas, jas užvaldo ir tikruosius savininkus išveja. Valdžia šių farmų negalėjo nacionalizuoti, nes jos palyginti nedidelės apimties. Bet daugelyje šių farmų savininkai gyveno visai neblogai, nes mokėjo gerai ūkininkauti. Atsirado pavyduolių, kurie dabar stengiasi pasinaudoti svetimu turtu. Jeigu kuris farmeris priešinas, tai į tokį šaudoma. Kaip tik geriau sutvarkytų farmų

savininkais yra daugumoje vokiškos kilmės fermeriai. Jie yra ainiai tų vokiečių, kurie dar praeitame šimtmetyje atsikėlė į Chilę, čia palyginti gerai išsikūrė ir pasidarė žymūs vietos gyvenime. Tuo tarpu kai aplinkiniai fermeriai vargsta, vokiečiai fermeriai iš jų išsiskiria aiškiu gerbūviu.

Prezidentas Aliende buvo priverstas išikišti ir vietos spaudoje apreiškė, jog jis bandys sustabdyti neteisėtus farmų grobimus. Bet tuo tarpu valdžios atstovai vietose vengia su sikirtimų su pasireiškusiais raudonaisiais ir farmų grobimas toliau vykdomas.

● LONDONE leidžiamas "East-West Digest", 1973 m. vasario laidoje įdėjo žinutę apie pagrindinio leidinio Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką. Žurnalas yra konservatyvios krypties. Atsakingas redaktorius: D. Britanijos parlamento atstovas Geoffrey Steward Smith.

V. GADLIAUSKAS APIE RUSŲ ŽVEJOJIMĄ

New Bedford, Mass. išeinąs laikraštis "The Standard Times" savo š. m. vasario 26 d. laidoje aprašo pasikalbėjimą su neseniai laisvę pasirinkusiu lietuviu jūrininku Vytautu Gadliausku. Gadliauskas papasakojo, kad rusai nesilaiką tarptautinių žvejojimo taisyklių ir piratiškais žvejojimo metodais naikina Naujosios Anglijos pakraščiuose žuvies rezervus.

(E)

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS - NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$7.50, visur kitur - \$8.00. Rėmėjo prenumerata - \$12.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Administratorius F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, QUEBEC.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

REDAKTORIUS J. PETRENAS

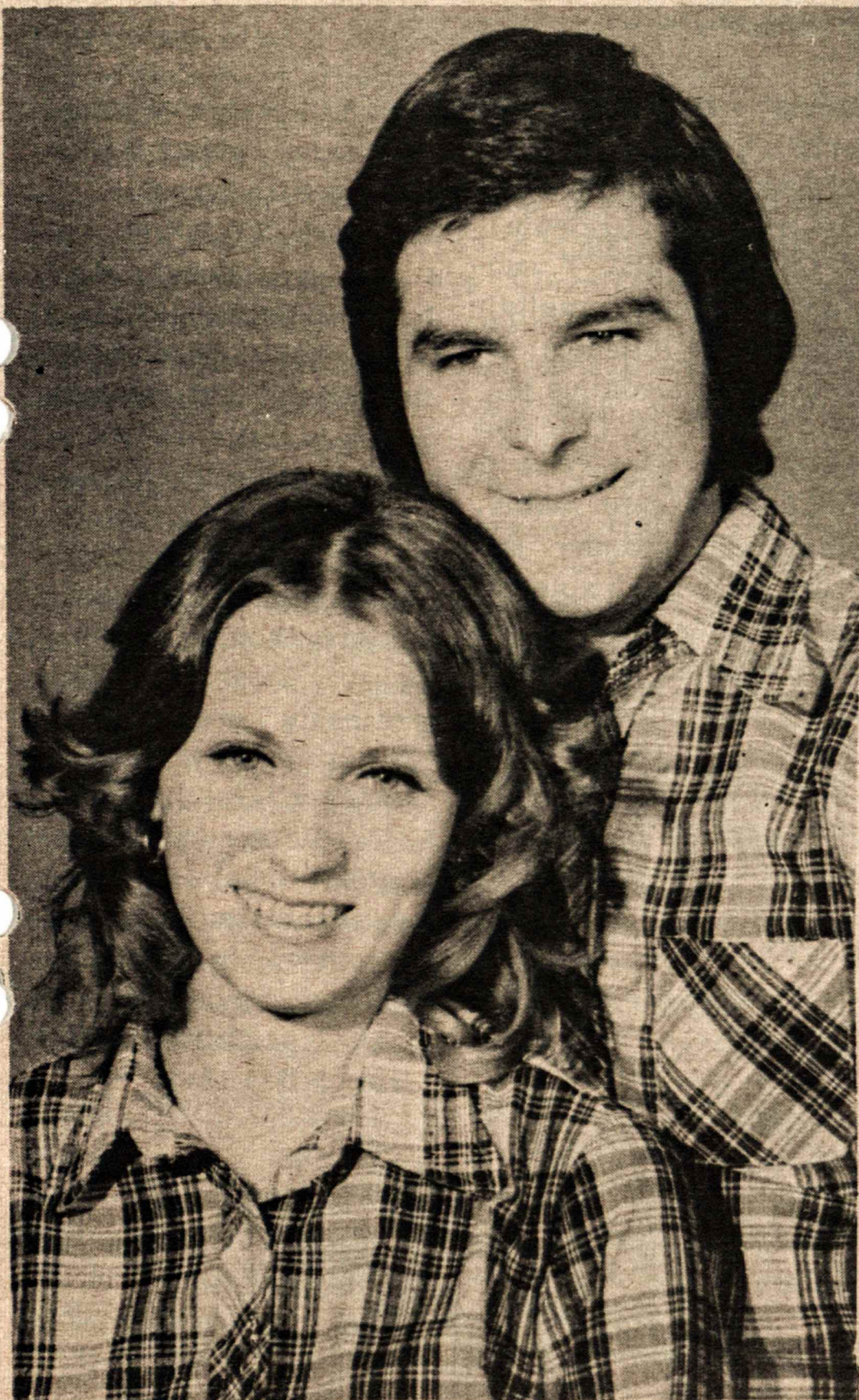
SPAUDOS BALIUS

Per eilę metų NL spaudos baliai įvykdavo žiemos metu. Ne kartą svečiai rinkdavosi didžiais pūgal siaučiant. Ne kartą ir ne vienas keldami rengėjams klausimą, kodėl jie taip užsispyrusiai laikosi tradicijos, ar nevertėtų spaudos balius rengti palankesnio oro metų sezono?

Šių metų NL spaudos balius jau čia pat ir pačiame maloniausiame pavasario laikotarpyje - gegužės 5 d. Todėl jau iš anksto tikimasi gausiai atsilankančių svečių ir ne tik montrealiečių, bet iš apy-

linkių bei tolimesniųjų lietuvių kolonijų. Sp. baliaus rengėjai būsime pasiruošę maloniausiai svečius priimti. Ne bus sluntinėjami jokie atskiri pakvietimai, kviečiame bendrai visus! Ne praleiskite progos atsilankyti ir pavasariškoje nuotaikoje maloniai vakarą praleisti savo artimųjų ir pažįstamųjų tarpe. Be to, savo atsilankymu paremsite ir lietuviškąją spaudą. Tikimės, kad nepamiršite dovanų loterijai, kurios bus laukiamos net baliaus vakaro metu.

NL.

Jeneta Pakulytė susižiedavo su Jimmy Burnatowski, kurių vestuvės numatomos šį rudenį. Jeneta yra duktė B. Pakulių, kurie gyvena už Montrealio miestoribų - Lanorais, P. Q.

Foto: Tony Laurinaitis.

RADVILIŠKIO STIKLO FABRIKO PRAPLĖTIMAS

Buvęs stiklo luito fabrikas šiandien pasikeitęs. Išaugo nauji korpusai, iškūrė Panevėžio stiklo fabriko remonto-mechaninis cechą. Pasikeitė ir įmonės produkcija. Gauti degimo ir kletinimo vagonėliai, dujų silikato pervežimo konteineriai, stiklo

klizai, ugniai atsparaus betono komponentai.

• **ALGIS MOCKAITIS** gavo inžinerijos daktaro laipsnį Philadelphijos universitete.

• **"ŠVYTURYS"** Nr. 2 rašo, kad lietuvis Justinas Niekraša yra Sovietų Sąjungos energetikos ir elektrifikavimo ministerio pavaduotojas Maskvoje.

Dr. Steponas Biežis žymus Amerikos lietuvių veikėjas mirė balandžio 6 d.

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS DARBAI

Š.m.vasario 25 d. "Tiesoje" rašoma apie neseniai įvykusį Lietuvos Mokslų Akademijos visuotinį narių susirinkimą. Akademijos pirmininkas J. Matulis bendrame savo pranešime apie pernai metų Akademijos atliktus mokslinius darbus pabrėžė, kad didelė tų darbų dalis (daugiau kaip 70%) buvusi ir praktiškame gyvenime panaudota. Ypač praktiškos vertės turėjusios Chemijos ir Cheminės Technologijos Instituto rekomendacijos. Jomis

pasinaudojusios net septynios Maskvos ministerijos. Beveik 200 darbų Akademijos institutai vykdė pagal sutartis su įstaugomis ir organizacijomis. Pagal prof. Matulį, buvę ir aktualiųjų mokslo temų, kaipantai "Tarybų Lietuva broliškųjų tautų šeimoje", "Lietuvos TSR istorija", "Dabartinės lietuvių kalbos žodynas", "Lietuvių literatūros kritikos" antras tomas.

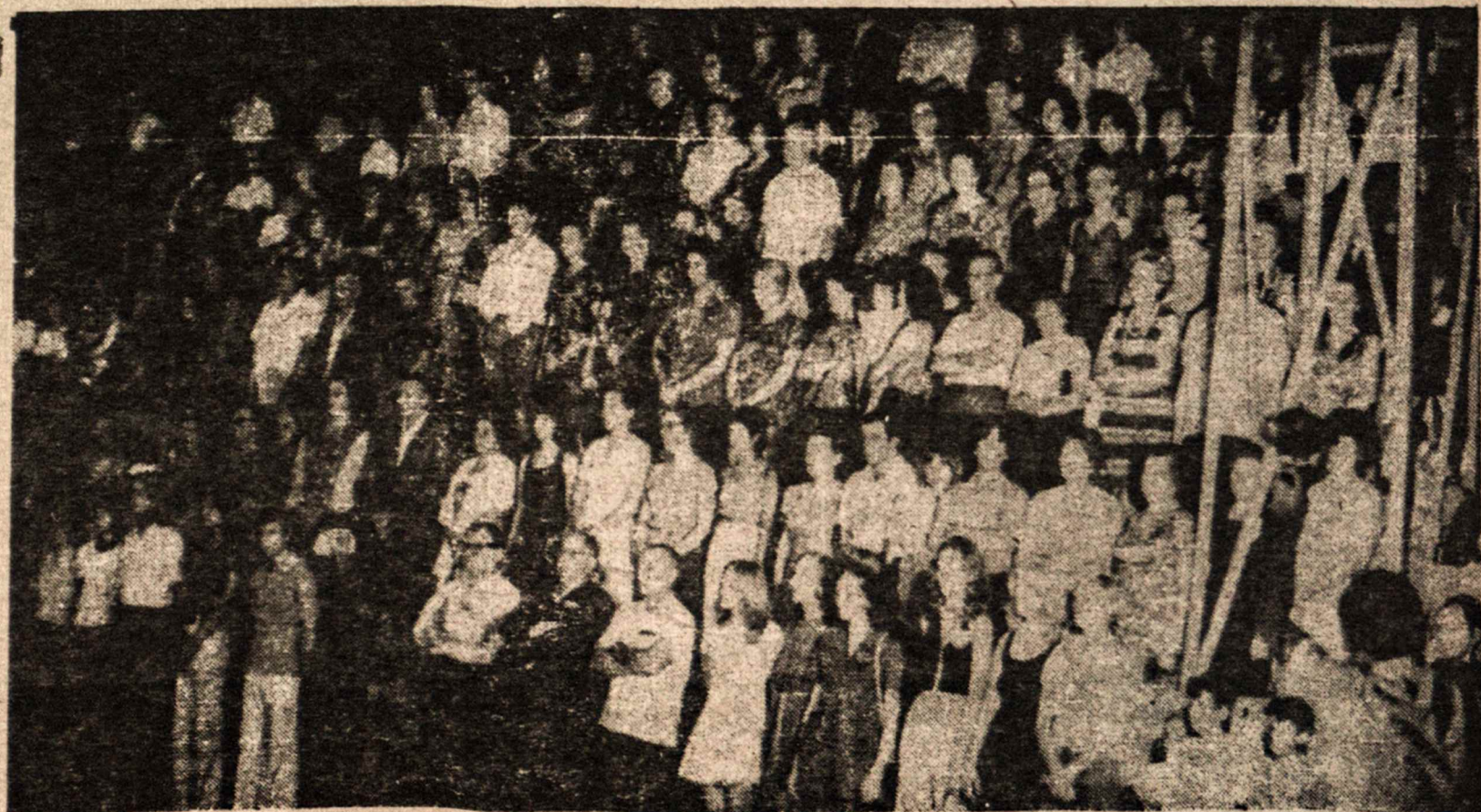
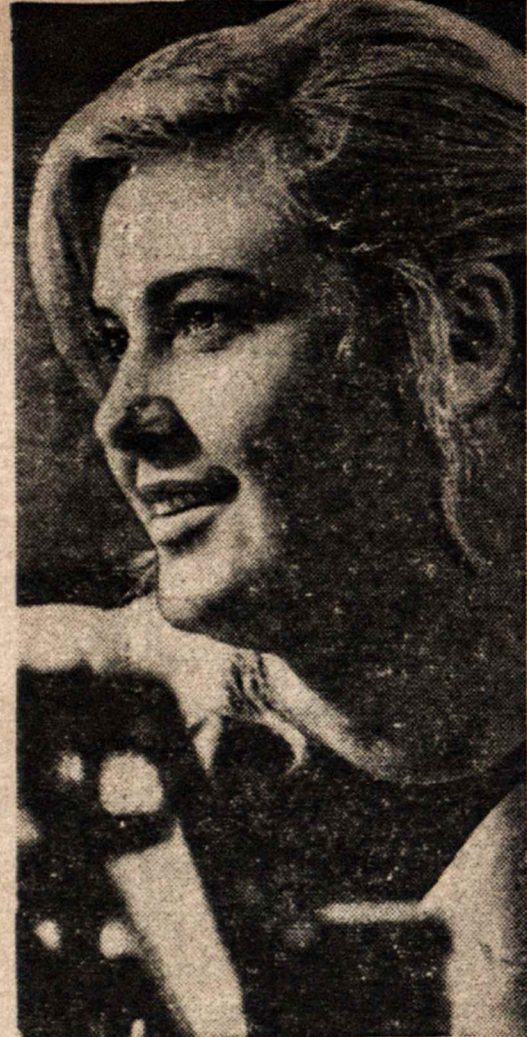
Per metus buvę išleista 110 įvairių leidinių, kurių bendra apimtis siekianti 1.4 tūkstančio spaudos lapų.

(E)

• **RIMA VERBICKAITĖ**, ji dirba Vilniaus televizijos fabrike, kuris išleidžia "Tauras-204". Rima esanti pasižymėjusi televizijos aparatų monotuoja, todėl jos paveikslą spausdina vietiniai laikraščiai. Rima dirbanti sparčiai ir tiksliai. Jos sumontuoti televizijos aparatai, sakoma, parduodami visus - Kačiuose, Moldavijoje, Tadžikistane ir tolumoje šiaurėje, neskaityt kaimyninių valstybių. Jos paveikslukas į laikraščius patenka, žinoma, ne veltui, o grynai propagandiniams tikslais. Ji pagerbta, tad turi dar labiau stengtis ir "perviršyti darbo normą".

• **AUSTRALIJOŠ** Lietuvių Fondui vadovauja komitetas: pirmininkas J. Meiliūnas, nariai - Vl. Jakutis, Ign. Alekna, A. Mikaila ir A. Zubas.

• **ANTANO GINTNERIO**, veiklaus visuomenininko ir spaudos darbuotojo mirties metinės buvo paminėtos Chicagoje.

P. Amerikos lietuvių kongrese Sao Paule, Brazilijoje. Tautinių šokių festivalio metu dalis žiūrovų.

Didžioji lietuvių imigracija Kanadon prasidėjo II-jam pasauliniam karui pasibaigus, kai tremtiniai iš vakarinės Europos pradėjo išsileisti į vakarų pasaulį valstybes. Naujieji ateiviai-lietuviai Kanadoje pradėjo įsikurti labai sparčiai, nes pokarinis ekonominis Kanados gyvenimas atgijo ir prasidėjo gerovės kilimas. Šio krašto ekonominis gyvenimas paremtas daugiausia kreditu. Juk čia viskas perkama ir parduodama kreditu. Lietuviams pradžioje kuriantis-kreditai iš bankų buvo sunkiau prieinami, nes lietuviai čia dar nebuvo gerai žinomi ir pažįstami. O pinigų visiems reikėjo-rūbams, baldams, namams, vėliau automobiliams, vasariniams pirkti ir vaikus leisti mokslui. Dar Lietuvoje kooperacinė idėja plačiai buvo pasklidusi. Todėl ateiviai, susispietę daugiausia didesniuose Kanados miestuose pradėjo galvoti apie kredito kooperatyvus, kurie ateitų į pagalbą lietuviams kredito srityje. Kanadoje kredito kooperatyvai nebuvo naujiena. Pirmasis kredito kooperatyvas įsteigtas jau 1900 m. Quebec provincijoje, o jau 1906 metais buvo išleistas įstatymas tvarkąs kredito kooperatyvus.

Kredito kooperatyvų tikslas yra ne pelno siekimas, bet patarnavimas savo nariams teikiant jiems paskolas lengviausiomis sąlygomis ir už indėlius mokant didesnius procentus, negu tai daro viešieji bankai ar finansinės bendrovės. Kooperacijoj asmuo, o ne kapitalas vyrauja. Kredito kooperatyvo nariai yra lygūs nes kiekvienas turi tik po vieną balsą, nežiūrint ar jis kooperatyve laiko 5 dol. ar 50 tūkstančių dol.

Taigi, vieni kitiems pagalbos reikalingumo vedini pirmieji Toronto lietuviai įsteigė Kredito kooperatyvą "Parama" 1952 metais ir šiemet kooperatyvas atšventė 20 metų veikimo sukaktį. Populiariai kredito kooperatyvai vadinami "bankeliais", nes jie atlieka

visas bankines operacijas: priima indėlius, duoda paskolas-asmenines ir morališkas, teikia nemokamą čekių patarnavimą, priima sąskaitų apmokėjimą ir t.t., o svarbiausia iš pelno remia visuomeninius lietuvių reikalus: "Paramos" pasisekimas buvopasigerėtinas: 1972 m. gruodžio mėn. 31 dien. jos balansas pasiekė netoli 6 mil. dol. Hamiltono lietuviai paskatinti "Paramos" 1955 metais įsteigė kredito kooperatyvą "Talka", nors čia lietuvių tik apie 2000, bet pr. m. gruodžio mėn. 31 dienai jos balansas pasiekė netoli 4 mil. dol. (šiuo metu jau 4 ir 1/4 mil. dol.). Po to, Montrealyje įsteigė kredito kooperatyvas "Litas" - jo pr. m. gruodžio mėn. balansas pasiekė netoli 4 mil. dol. ir pagaliau 1962 metais Toronte įsteigė natrasis kredito kooperatyvas - Prisikėlimo Parapijos, kuris šiais metais atšventė veikimo dešimtmetį su virš 5 mil. dol. balansu.

Visi kredito kooperatyvai yra griežtoje valdžios ir kooperatyvų Sąjungos (league) priežiūroje. Jie įsigijo pilną pasitikėjimą lietuvių tarpe ir yra vertinami ir respektuojami valdžios įstaigų, nes jie vedami ir administruojami prityrusių ir sąžiningų žmonių. Taigi, visi 4 Kanados lietuvių kredito kooperatyvai yra sukaupę savyje virš 19 mil. dol. kapitalo. Tai yra suma, kuri ekonominiame gyvenime yra reikšminga-vienijanti lietuvių ir remianti juos ekonominiu būdu kovoje dėl lietuvių išlaikymo. Štai, vien 1972 metais iš likusio pelno lietuvių reikalams mūsų kredito kooperatyvai - bankeliai yra paaukoję:

"Parama"-3100 dol.; "Talka"-7150 dol.; "Litas"-3448.20 dol.; ir Prisikėlimo Parapijos-3650 dol. kas gi kitas galėtų paremti lietuviškas organizacijas, mokyklas, visą veikimą su virš 17 tūkst. dolerių - vien vienu metų laikotarpyje. "Talka" per savo veikimo laiką yra parėmusi lietuviškuosius

Senoj Žemaitijoje galėjai matyti tokias tvoras.

reikalus išmokėdama 28, 525 tūkst. dolerių.

Bankelių nariai, taip pat, naudojami dideliu patogumu-gauna paskolas žymiai pigesniais procentais, negu kur kitur: už indėlius mokama žymiai daugiau, negu viešuosiuose bankuose: gyvybės nemokamas draudimas ligi 2000 dol. ir t.t.

Tai yra pavyzdžiai, kuriuos turėtų pasekti ir kituose miestuose gyvenant lietuviai. Juk esame įsikūrę, turime atliekamo pinigų, bet ji laikome angliškose bankuose ir savo pinigais turtiname (pelno pagrindu) privačius viešųjų bankų savininkus. Atsiminkite, kad visi Kanadoj bankai privačių asmenų-turtuolių nuosavybė ir jiems mūsų-lietuvių pinigai tarnauja. Nesibijokite, kad esate mažos kolonijos - pradžia visada maža ir nedrąsi. Reikia tik ryžtis ir pradėti. Pasisekimas bus ir tuo prisidėsime prie dar didesnio lietuvių ekonominio stiprėjimo. Patarimų ir nurodymų visi lietuvių bankeliai mielai suteiks.

E. SUDIKAS

• VILNIUJE vyriausias teismas nutelsė 9 "Jėhovos liudininkus", plačiai žinomos sektos narius. Laikraštis Sovietų Sąjunga rašo, kad jų sekta esanti paplitusi visoje Sov. Sąjungoje. Jie leidžia slaptus laikraščius, organizuoja maldos susirinkimus ir esą priešiška nusiteikė komunistiniam režimui. Jie komunistinę valdžią

vadina "šetonišku charakteriu". Ypatingas jų nusikaltimas, kad jie palaikydavę ryšius su užsieniu

• OLGA KORBUT nuostabi gimnastė, praeitoje Olimpiadoje laimėjusi net kelis aukso medalius lankosi Amerikoje. Chicagos mayoras ją pagerbdamas įteikė jai miesto raktus. Amerikos spauda jau Olimpiados metų apie Olgą Korbūt daug rašė, o jos apsilankymas dar smarkiau išpopuliarino šią ypatingą gabumų gimnastę. Šiais laikais jai nėra tolygios grakštumu ir sugebėjimais atlikti pratimus turnikete. Ji yra sovietų sportininkė ir laikraštiniškai ją vadindavo visada ruse. Olga Korbūt nieko nesakė, tik švelniai nusišypsodavo. Rusų šaltiniai sako, kad ji yra iš Gudijos, tad bieloruse arba gudaitė. Dabar paaikškėjo, kad Olga Korbūt gimė ir augo Gardine. O ten iš senų laikų visada gyvendavo labai daug lietuvių. Tad kai kam kilo mintis, jog ši sporto garsenybė yra lietuvių kilmės.

• Vliko pastangomis ir lėšomis išleista knyga "USSR-German Aggression Against Lithuania".

Lietuvių organizacijos ar asmenys, nori kuo nors atsidėkoti kitataučiams, susirūpinusiems Lietuvos laisvės reikalais ir apie tai kalbantiems bei rašantiems, galėtų tą knygą padovanoti. Todėl, kas tik norėtų ją įsigyti, prašome savo pageidavimus drauge su \$15.00 čekių, išra-

šytus Lithuanian National Fund vardu, siųsti ELTA, 29 West 57th Street, New York, NY, 10019.

• Lietuvos Mokslų Akademijos Darbų 1972 m. 4 (41) serijos A-(visuomeniniai mokslai) yra straipsniai šiais klausimais: ekonomikos, filosofijos, teisės sociologijos, istorijos, istoriografijos, etnografijos, menotyros, kalbotyros, folkloristikos, literatūros mokslo. Tarp visos eilės straipsnių yra ir toks "Pasauliečių klerikalų reakcinė veikla Lietuvoje hitlerinės okupacijos metais (1941-1944)". Straipsnis pradedama su Laikinąja Vyriausybe ir baigiamas Vyriausiu Lietuvos Išlaisvinimo Komitetu, kaip Hitlerio "talkininkais".

(E)

• IŠLEISTA antroji laida "Dabartinio lietuvių kalbos žodyno". Pirmoji laida buvo išleista 1954 m. Kaip š. m. kovo 7 "Tarybinis Mokytojas" praneša, antroji žodyno laida esanti žymiai padidinta: esą apie 60,000 žodžių. Vien tik žodžių, kurie prasideda raide "a", pirmoje laidoje buvo 2790, o antroje-4185. Redegavusi redakcinė kolegija, kurią sudarė: J. Kruopas (ats. redaktorius), A. Lebedys, D. Lukšys, J. Senkus, K. Ulvydas.

• LIETUVOS Diplomatinės Šefas min. Stasys Lazoraitis š. m. balandžio 1 d. atšventė penkiasdešimt metų diplomatinės tarnybos sukaktį. Ta proga Lietuvos diplomatinės tarnyvos nariai jį pasveikino.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

(Iš praeito numerio)

Visiems gerai žinoma, kad žmogui, be vandens, dar reikia maisto, susidedančio iš penkių maisto medžiagų grupių: baltymų, angliavandenių, riebalų, vitaminų ir mineralinių druskų. Suaugęs žmogus per parą vidutiniškai suvartoja 2 l vandens, 80-100 g baltymų, 400-500 g angliavandenių, 0,1 g vitaminų, neskaitant labai pigaus cholino-O,1 g ir 20 g druskų, iš jų 10 g valgomosios. Aišku, kad sintetiame maiste turi būti visų šių medžiagų. Angliavandeniai ir riebalai yra energijos nešėjai ir organizme jie sudegą, o baltymai yra struktūrinė ir statybinė medžiaga, iš kurios organizmas sukuria savo baltymines medžiagas. Ir natūralus, ir sintetinis maistas turi turėti būtinas ir nepakeičiamas amino rūgštis. Kartu reikia turėti galvoje, kad maistui gaminamų baltymų sintezė nesusijusi su sudėtinga natūralių baltymų sinteze, nes virškinamajame trakte baltymai hidrolizuojami iki amino rūgščių ir patenka į kraują. Todėl baltymų sintezės problema siejama arba su mikrobiologine baltymų sinteze, arba su chemine amino rūgščių sinteze, kurios naudojamos, ruošiant sintetinio maisto dietas. Tokios sintetinės dietos

buvo sudarytos JAV ir, jomis vadovaujantis, ilgesnį laiką buvo maitinami žmonės. Deje, tokio sintetinio maisto savikaina dar gana aukšta. Pirmiausia dėl nedidelio gamybos masto. Reikia manyti, kad, didėjant gamybos apimčiai, sintetinio maisto savikaina sumažės. Tai jau įrodyta, gaminant metionino, lizino, gliutamino rūgštis. Jų pasaulinė metinė gamyba didesnė kaip 100 tūkst. t. ir 1 kg kainuoja keletą rb., o vienam žmogui dienos norma apie 50 kap.

Pastaruoju metu vis didesnę mastą įgauna dar vienas industrinis baltymų

gavimo kelias, nepriklausąs nuo žemės ūkio-mikrobiologinis. Daugelyje šalių Prancūzijoje, Švedijoje, gaminamos pašarinės mielės. Žaliavą jų gamybai yra skysti parafiniai-vienipigiausių nafots produktų. Pašarinės mielės gausu baltymų. Pvz., pats baltymingiausias žemės ūkio produktas-soja turi 30% baltymų, o pašarinės mielės-40%.

Dabar pasaulyje maistui trūksta apie 3 mln. t. baltymų, kurie prilygsta maždaug 15 mln. t. jautienos. 7 mln. t. baltyminio vitamizuoto koncentrato,

prilygstančio 3 mln. t. baltymų, pagaminti reikėtų iš visos gaunamos naftos suvartoti tik 1% skysto parafino.

Vis dažniau skanūs ir maistingi maisto produktai gaminami iš įvairių augalų. Laboratorijose iš cheminių organinių medžiagų gaminama juodoji ikra, iš liucernos-plenas, iš sojos pupelių, medvilinės sėklų, žirnių, baltymų koncentratai.

Kaip mokslininkai žiūri į ateities maisto gamybą? Senoji maisto pramonė nebeegzistuoja, vietoj jos veikia nauja, maistą gamina didžiuliai speciali-

zuotifabrikai. Nėra nederlingų metų ir žemių, nebaisios gamtos užgaidos, stichinės nelaimės, kenkėjai. Maistas paruošiamas pilnavertis, supakuojamas, paskirstomas atskiroms žmonių grupėms, priklausomai nuo amžiaus, organizmo, pomėgiu. Nėra nutukusių, sergančių širdies ir kepenų ligomis, nes lengva nustatyti mitybos dietas. Sėkmingai sprendžiama gėlo vandens problema. Tačiau tam įgyvendinti reikia didelių ir darnių chemikų, biologų, medikų, ekonomistų pastangų. Šio didelio darbo pradžia jau padaryta.

SOVIETAI EKSPORTUOS AUTOMOBILIUS

I AMERIKA

Jau dabar labai didelė dalis amerikiečių važinėja užsieniuose gamintais automobiliais. Kai kurie jų turi pasisekimą, todėl, kad yra pigesni, negu čia vietoje gaminami automobiliai. Jau eina gandai, kad sovietai rimtai rengiasi eksportuoti savo gamybos automobilius į Ameriką. Pirmoji mašina, kuri bus pardavinėjama Amerikos kontinente būsianti "Lada". Ji jau rodoma publikai New Yorke Kolizeume vykstančioje automobilių parodoje. Bet šis automobilis vargu greitai pasirodys rinkoje.

Tačiau sovietai iš anksto rengiasi. Jie tik laukia

to momento, kada galės gauti labiausiai palankias sąlygas muitų požiūriu, o tada jie pradės savo automobilius pardavinėti. Jei gu sovietai dabar mėgintų savo automobilius pardavinėti, tai muito mokesčiai sudarytų iki 35%, o vėliau, kai veiks didžiausio palankumo statusas, muitai bus vos 11 ar 12 nuošimčių. Iki to laiko sovietų konstruktoriai tikisi patobulinti savo gamybos automobilių motorus, kad jie neturėtų oro. Šiuo metu JAV tuo žvilgsniu statomi griežti reikalavimai. Automobiliai "Lada" nedidelis, jis atitinka itališkam Fiatui ir juo gali važiuoti 5 asme-

nys. Jo motoras 60 arklio jėgų. Vieno galono gazolinopakaks 29-30 mylių kelionei. Kokia bus "Lada" kaina dar nežinome, patys sovietų atstovai vengia iš anksto apie tai kalbėti.

SOVIETŲ AGENTŪRA "TASS" TEISMO PASMERKTA

Įvyko nepaprastas tarptautiniuose santykiuose įvykis. Beiruto teismas oficialę sovietų vyriausybės telegramų agentūrą "Tass" nubaudė penkiolikos tūkstančių dolerių pabauda, kuri turi būti sumokėta privatiems asmenims, patraukusiems "Tass" teismo atsakomybėn.

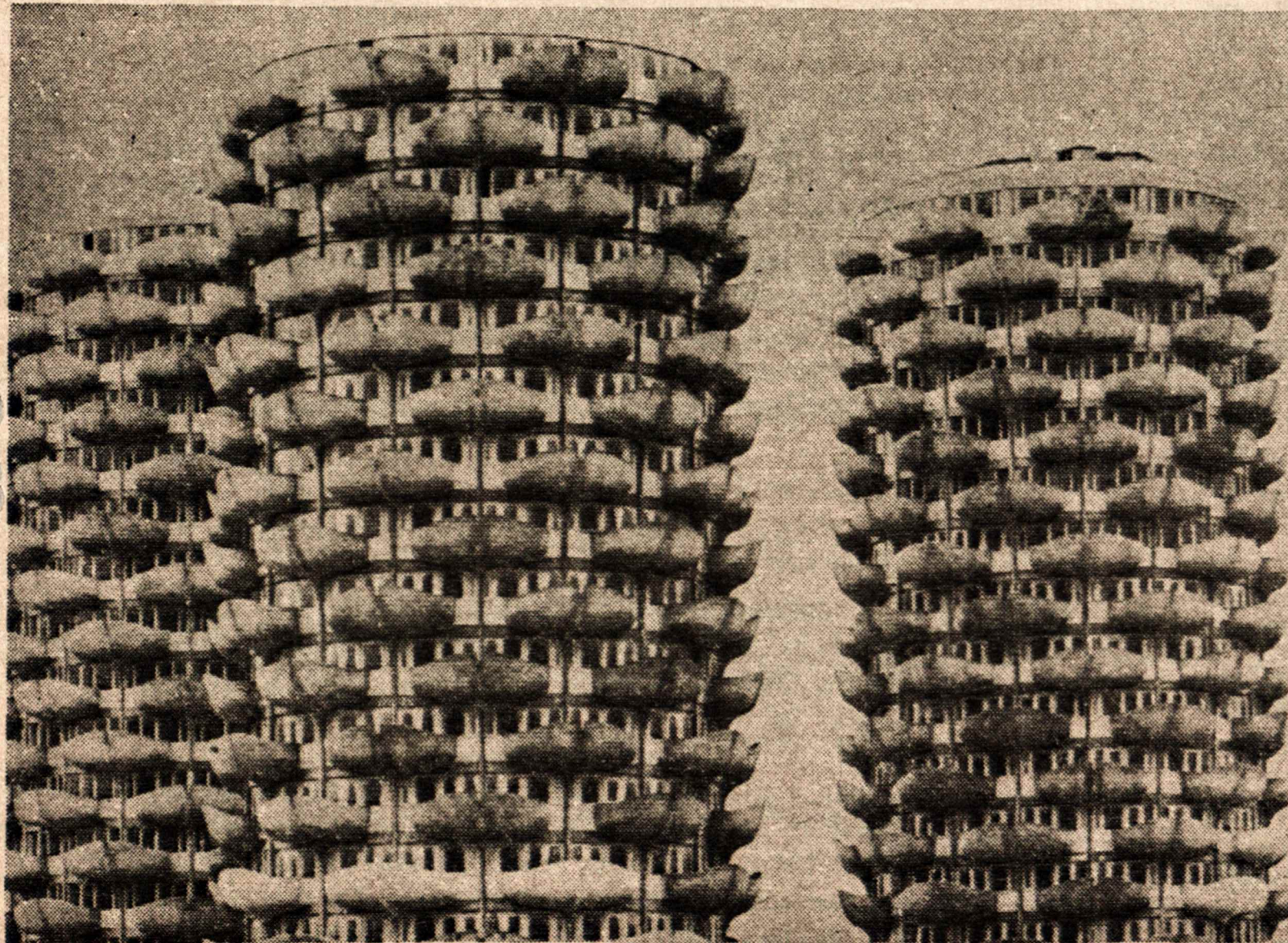
Ši byla turi platesnės reikšmės. Sovietų atstovybė bandė bylą panaikinti, aiškindama, kad "Tass" turi diplomatinės neliečiamybės statutą. Ieškinį patiekė Libijos parlamento nariai, diplomatai ir politikai, kuriuos "Tass" agentūra apšmeižė savo leidžiamuose biuleteniuose. o MASKVOS spaudoje jau keliamas susirūpinimas dėl pavasario sėjos. Tų laikraščių žiniomis, kolchozai neaprupinti techninėmis priemonėmis ir neturėsią galimybės pilnumoje pavasario sėją įvykdyti. O tat reiškia, jog vėl bus jaučiamas duonos trūkumas.

● VAKARŲ VOKIETIJOJE pastaruoju metu pasireiškė smarki banga antiamerikoniškų nuotaikų.

Parlamente vyko ilgi debatai šiuoklausimu. Krikščionių demokratų lyderis kaltino kanclerį Brandtą, kad jis jeigu pats ir neskelbia antiamerikonizmo, tai jį pakenčia. Vokiškoji publika aplamai nepatenkinta amerikonais, o labiausia ją erzina buvimas 225,000 Amerikos karių. Kancleris Brandtas aiškino, kad jis negali panaikinti nei antisovietinių, nei antiamerikoniškų gyventojų nuotaikų. Jis iš savo pusės kaltino opoziciją, kuri perdėtai ši reiškinį pavaizduoja, o labiausia esanti kalta spauda, kuri "gaminanti nuodingas užkandas".

● ŠVEDIJOS vyriausybė pareiškė, kad ateityje ji neglobosianti dezertyrų iš Amerikos kariuomenės. Tiesa pasakius, pasibaigus Vietnamo karui, greičiausia ir nebus daugiau tokių dezertyrų. Dabar Švedijoje yra 450 Amerikonų dezertyrų, kurie ir toliau galės pasilikti ten gyventi. Bet nauji dezertyrai jau nebus priimami.

● DANIJOS spauda dabar daug rašo apie nepaprastą įvykį Kopenhagene. Du vyrai bažnyčioje atliko savo oficialės vedybas. Sutoktųjų apeigas atliko pastorius žinomas savo radikalėmis pažiūromis. Jau navedžiai vienas kitam įteikė dovanas, vienas jų padovanojo kitam kailinius, o antrasis šuniuką.

Prancūzijoje statomi "kukurūzų" formos namai. Jie vadinami dvidešimto pirmojo šimtmečio miestu.

PETRAS ČESNULIS

"KAIP KENTĖJAU
PILSUDSKIO
KALĖJIME -
NUŽMOGINTIEJI"

(Ištrauka iš atsiminimų knygos)

LIETUVOS EŽERO PAKRANTĖ

Ir tą naktį, kai žiūrėjau į savo kareivišką lenkų uniformos švarką, tie sunaikinti, pavargę veidai slinko pro akis, o širdį apmaudas spaudė, kad turiu tarnauti savo priešui, jų uniformą vilkėti.... kokia sunki ji buvo lietuviškai širdiai. O taip norėjau būti laisvas, džiaugtis ir didžiuliu laisvės su su broliais lietuviais, laisvoji Lietuvoj.

Gretimam kambary saldziai knarkė kapitonas B. Laikrodio išmušė 12 valandą nakties. Pakeičiau kalendoriaus lapą; jau buvo 1936 metų sausio 8 diena. Pro akis slinko mieli veidai saviškių ir pažįstamų, taip neseniai sutiktų tėviškėj. Nenorėjau miego, nors ir vėloka jau buvo - per daug įspūdžių iš tėviškos buvau patsi-vežęs....

Staiga išgirdau ant laiptų žingsnius. Suskambo skambutis. Atsiliepiu, priėjęs prie durų, ir nustebau išgirdęs balsus dviejų pažįstamų žandarų; jie gyveno tame pačiame name, žemutiniame aukšte. Paklausiau, ko jie nori. Atsakė, kad nori matyti kapitoną. Nuėjęs pažadinu kapitoną ir atraportavau, kad atėję du žandarai ir nori jį matyti. Gavau kapitono įsakymą perimti jų raportą. Sugrįžęs pasakiau, kad kapitonas liepęs man perimti žinias. Tada jie pasakė, kad nori kapitoną matyti patys. Vėl sugrįžau pas kapitoną į miegamąjį ir atraportavau. Kapitonas paklausė manęs, ar aš tikrai pažįstas jų balsus. Atsakiau, kad man atrodo, jog tie patys žandarai, kurie gyvena mūsų name. Tada kapitonas liepė dar kartą juos patikrinti ir įleisti. Sugrįžęs paklausiau jų pavardžių ir atidariau duris. Vos tik įėję, vienas žandaras, su pistoletu rankoj, sustojo prie manęs ir įsakė nejudėti, o kitas, nuėjęs į kapitono miegamąjį,

gana garsiai atraportavo, kad atėję su įsakymu suimti jo divizijos štabo pasiuntinį, kareivį Petrą Česnulį už priešvalstybinę veiklą.

Šaltą prakaitą pajutau ant kaktos, o visą kūną nukrėtė drebulys. Girdėjau, kaip kapitonas B. uždraudė daryti kartą mano kambary - sakė rytoj pats padarysiąs. Nemanau, kad norėjo jis mane gelbėti, greičiausiai bijojo, kad žandarai ko nors neradę ir jo neįveltų.

Sugrįžęs žandaras paėmė mano mažytį durtuvą (gyvendamas pas kapitoną, kitokio ginklo su savim neturėjau) ir įsakė susidėti daiktus. Pasiėmiau viską. Susirišau į paklodes, nes mano lagaminas buvo su mano nuosavais rūbais kariuomenės sandėly. Buvo ryšuliai: vienas knygų, kitas karinių rūbų. Žandarai uždėjo ant rankų pančius. Jie tap skaudžiai sužvangėjo, prarandant laisvę.... Dar kartą apžvelgiau kambarėlį, lyg su diev sakydamas laisvei, ir išėjom į žvaigždėtą, gražią žiemos naktį. Nustebusios žvaigždės palydėjo dar vieno vilniečio lietuvio kelionę į tardymą, į kalėjimą, į nežinią.

Nuvedė į karo policijos būstinę, į žandarmeriją. Ji buvo ne per toliausiai nuo mano gyvenamos vietos maždaug apie 10 min. kelio. Ten man pranešė, kad mane veš į Varšuvą. Traukinys turėjo išeiti paryčiais. Čia paėmė laikrodėlį, žiedą ir kitus rūbuose turimus mažmožius, surašė tų daiktų paėmimo protokolą ir davė pasirašyti.

Pradžioje kelios valandos, o galvoj viena mintis, kaip pabėgti. Žandarai buvo draugiški, kalbino, siūlė rūkyti. Pasigrašiau į prausyklą, maniau iš ten bėgti, bet vienas iš žandarų įėjo kartu ir ta viltis dingo.

Pradėjus aušti, buvau atvartytas į Lomžos stotį. Pasodino į traukinį, ir po kelių minučių traukinys pradėjo judėti Varšuvos link. Pabėgti nebuvo nė mažiausios vilties. Nors žandarai ir labai draugiški buvo, bet tuo pačiu metu kuo stropiausiai sekė kiekvieną mano judesį. Šalia gulėjo du ryšuliai, rankas spaudė pančiai, o traukinys nešė mane į kančią, į tardymus. Buvau suimtas. Žinojau, kad laukia žiaurūs tardymai.

Stengiausi mintimis spėlioti, kas iš draugų suimti kokius įrodymus turėjo. Mintys buvo tokios bejėgės, kaip ir aš, surakintas pančiais.... O traukinys lėkė vis greičiau. Neilgai trukus pasiekėm ir Varšuvą. Ji visada taip pasipūtusi atrodėdavo - dideliais pastatais, puošniais rūbais.... Ir tą rytą, kai mane varė jos gatvėmis, ji atrodė taip pat: aukšti pastatai, gražios gatvės, puošnūs rūbai, poniučių išdidūs ir pudruoti veidai, karininkų blizgūs antpečiai.... Dažnai skambėjo mano rankų pančiai ir tuo skambėjimu, lyg šaukė: nesunaikinsite mūsų visų, nesukisite viso Vilniaus krašto lietuvių į kalėjimus, neužteks juose vietos - vienus paimsite, kiti jų vietą stos.... Mes ištvermingi ir mirti nepabūgsime už savo krašto laisvę. Dar lopšyje esantiems, motinos įdiegę meilę tėvų žemei, jūsų skriaudos ir neteisybės mus užaugino atsparesnius. Nemanykite, kad jūs įstengsite pailaužti vilniečio lietuvio dvasią.

Žvangėjo pančiai, šalia žingsniavo žandarai, praeivių akys minutei stabtelėdavo, peržvelgdavo mane nuo galvos iki kojų, o vaikų akys smalsiai sekė, su nuostaba žiūrėjo, kaip žmogus surakintomis rankomis, prieš save atsišęs, ryšulius neša. Nežinojo tų vaikų akys, kodėl mano pančiai žvanga Varšuvos gatvėse, nesuprato, kad dar vienas vilnietis eina savo jaunystę už Vilniaus krašto laisvę atiduoti. Jauna širdis krūtinėje

8.

VILNIUJE 1919 METAIS

(Ištrauka iš J. Gliados romano "Sunkiausiu Keliu")

Sleževičius įprato Šilingą vadinti „baronu“, nes tokiu baronu Šilingas įsismelkė į jo pažintį. Tai buvo Rusijoje, kur jiedu dirbo pabėgėlių šalpos įstaigose. Barono titulas labai talkino išgauti lėšų iš rusų valdžios.

Šilingas pajuto praviras duris, ir, valandėlę pakėlęs nuo popieriaus savo plaukuotą veidą, stebėjo įžengusį ir tuoj jį atpažino.

Jiedu susitiko labai kolegiškai. Trejetu metų jaunesnis už Sleževičių, Šilingas visada teikė jam keisto, netvarkingo jauniklio įspūdį. Labai mažo ūgio, užsiželdinęs platoką barzdą ir vešlius ūsus, Šilingas toli gražu neatrodė senas. Jo judesiai buvo greiti. Kartais, bediskutuodamas, jis nenusėdo vietoje ir imdavo švaisitytis po kambarį. Kalbant apie jautresnius ir kilnesnius dalykus, kaip kovą dėl laisvės, vienybę arba tėvynės meilę, jo balsas pradėdavo virpėti ir savo įsigauančiais virpuliais veikė klausytoją. Šilingas mokėjo verkėti ir mokėjo pravirkdyti. Todėl jį visi laikė geru kalbėtoju, dideliu patriotu ir mielu pašnekovu. Jis žinojo kalbėtojo paslaptį: kaip paliesti ir sukrėsti taurius jausmus.

Sleževičius buvo odesiškis, o Šilingas — maskviškis teisininkas. Tat juodu skyrėsi sentimentais savo universitetams. Bet gyvenimas Vilniuje, buvusi visuomeninė veikla, juos artino. Tačiau partinė priklausomybė šiek tiek tolino, ir pilnos draugystės pojūčio jiedu neturėjo.

Sleževičius laikė Šilingą ekstravagantišku veikėju, nes jis nuolat kito, keisdamas organizacijų kiemus. Visų pirma Šilingas buvo didysis patriotas, o jau paskui sekė socialinių reformų niuansai ir pasaulėžiūriniai klausimai, kurie skatino jį keisti partijų pastoges.

— Vos tik tave pamačiau, — pasakė Šilingas, — suvokiui, kad talka padidėjo.

— Bet, mielas, kokia čia gali būti kalba apie talką, kada aš jau patyriau, jog Tarybos nariai vienas po kito apleidžia Vilnių, — išdrožė Sleževičius.

Šilingas, lyg sugavęs kartulį padėtyje ir svečio balse, pasakė:

— Deja, tai tiesa, bet viskas visuomenėje supinta tokiame Gordijaus mazge, kad nėra net kardo, kuris anuomet atsirado Aleksandro Makedoniečio rankoje.

— Kaip tai mazgo problema? Nereikia mazgo, reikia struktūros.

— Struktūra yra. Struktūra puiki. Bet mazgas štai koks: organizuojame miliciją, bet milicijai reikia ginklų. Gavome iš vokiečių milicijos reikalams keturis šimtus šautuvų — nėra amunicijos! Be kulų tie šautuvai tik medžio žaislai. Trokštame savo kariuomenės. Dabar vokiečiai nebeteri veto. Tačiau reikia pinigų. Pusantero milijono markių jie suteikė mums kaip paskolą, bet ir tą paskolą reikia atsiimti. Jie pareikalavo tai operacijai ministerio pirmininko. Vakar Voldemaras išvyko į Berlyną. Šiandieną ten pat vyksta ir Tarybos pirmininkas.

— Smetona? — pasitikrino Sleževičius.

— Taip.

plėšėsi, jos dūžiai liejosi su sunkiu pančių žvangėjimu

Pagaliau pasiekėm karo prokuratūros rūmus. Įve pats lenkų žvalgybos viršininkas Piorunowiskis. Pašau-
dė į koridorių, nuo rankų nuėmė pančius ir tuoj pa- kė pas jį. Ant sialo gulėjo pluoštas popierių. Pažvelgiau
šaukė pas tardytoją. Įėjau; liepė sėstis. Pasipylė klausyti juos, lyg įskaityti norėdamas, kokie prickaištai, apkai-
mai. Pirmas klausimas buvo, ar aš pažįstu Miką Stoškų tinimai ten galėtų būti.

iš Perlojos. Atsakiau, kad pažįstu. Ar buvau jį sutikęs
per Kalėdų atostogas būdamas tėviškėje? Atsakiau, kad
buvau. Ar aš esu perdavęs per jį 33 pulko karines pa-
slaptis Lietuvos žvalgybai? Atsakiau, kad ne, jokių pa-
slapčių jam neperdaviau ir jis jokių paslapčių iš manęs
neklausinėjo. Tada jis išėmė mažą lapelį. Čia esą tos
karinės paslaptys ir tą lapelį aš davęs Mikui Stoškui
perduoti Lietuvos žvalgybai. Mikas Stoškus esąs suim-
tas su mano rašteliu. Jis prisipažinęs, ir aš tik apsūn-
kintis savo padėtį besigindamas, nes jie jau turi mano
kaltės įrodymų.

Kadangi aš jokio raštelio Kalėdų atostogų metu ne-
buvau padavęs, tai drąsiai atsakiau, kad aš to lapelio
nesu matęs.

Po to paklausė, ar aš pažįstu Lietuvos pasienio
žvalgybos viršininką Šakį. Atsakiau, kad jo nepažįstu.
Tada jis užginčijo, kad aš sakau neteisybę, nes jie turi
įrodymų, kad aš ne tik jį pažįstu, bet su juo Lietuvoje
susitikdinėdavęs. Aš ir vėl paneigiau, kad tokio asmens
nežinau.

Tada tas tardytojas pašaukė sargybinių, ir buvau
nuvestas į kitą kambarį, pas kitą tardytoją. Čia vėl pra-
sidėjo tas pat iš naujo. Panašūs klausimai, kurie visą
laiką sukosi apie tas žinias, tą lapelį, Stoškų ir pasienio
žvalgybos viršininką Šakį. Iš manęs gavo tuos pačius
neigiamus atsakymus: nežinau, nepažįstu, esu nekaltas.

Ir taip siuntinėjo iš kambario į kambarį... Vis
nauji veidai, vis tie patys klausimai, o mano vis tas pats
neigiamas atsakymas. Rodos, buvo iš viso apie 10 tar-
dytojų. Jie tardė gana mandagiai ir nemušė. Stengiausi
daug nekalbėti, kad neišsivėčiau. Kuo trumpiausiais
sakiniais į visus jų klausimus atsakydavau. Atrodė, kad
jie tą vienintelį kaltinimą turėjo - rastą kažkokį raštelį,

Po kokių penkių ar šešių tardymo valandų atvyko
Piorunowskis, žvilgterėjęs į mano veidą, žengė
kelis žingsnius pirmyn ir, nė žodžio netaręs, visą jėgą
kirtu kelis sykius į veidą. Akyse sužaubavo, bet išsilai-
kiau ant kojų. Tai tau lenkiškas pasveikinimas, pirma
negu žodis - smūgis.

Tada priėjo prie stalo, pakėlė tą pluoštą popierių
ir sako: - Prisipažink, kad kaltas, nes mes vis vien viską
žinom. Kiekvienas žingsnis tavo čia užregistruotas; ket-
verius metus esi sekamas. Čia visos žinios apie tave;
kiek kartų ir kur važinėjai, kiek kartų perėjai sieną
ir su Šakiu susitikai. Ir taip pat visi kiti yra žinomi,
su kuriais susitikinėdavai. Be to, mes turim žinių, kad
tu perdavei Stoškui žinias. Jis suimtas, prisipažino, jei
prisipažinsi, sau kaltę sumažinsi. Pažiūrėjau į jį ir atsa-
kiau: -Labai gerai, kad jūs viską žinote, bet aš nieko ne-
žinau, su nieku nesusitikdinėjau, jokio Šakio nepažįstu
ir jokių karinių žinių nei raštelio Stoškui nesu perda-
vęs.

Piorunowskis tik paraudo iš pykčio ir keikdamasis
pačiais biauriausiais lenkiškais žodžiais, šoko ant ma-
nės, čiupo už krūtinės ir trenkė kelis sykius į žemę. Aš
buvau neaukštas ir lieknas, palyginus su tvirtai nuaugu-
siu Piorunowiskiu. - Užmuš, - pagalvojau. Jis lakstė po
kambarį ir keikėsi. Kai pamėginau keltis, jis ir vėl, lyg
koks žvėris, šoko ant manės. Bet ten buvęs lenkų žval-
gybos karininkas jį ranka sulaukė ir kažką pasakė. Gal
būt, kad po kelių dienų aš turėsiąs stoti į karo lauko
teismą ir negalys turėti mušimo žymių. Lenkijoje suimto
kario negalėjo ilgiau be teismo laikyti, kaip kelias die-
nas.

Bus daugiau.

BERŽELIS RYTMETYJE.

— Gal nereikėtų išvykti iš Vilniaus, — lėtai pa-
sakė Sleževičius.

Kaip ir visad, Šilingas atrodė jam barzdą palei-
dusiu jaunuoliu, — toks mažas buvo jo ūgis, toks smul-
kus kūnas.

— Vokiečiai traukiasi, ir jie sutarė su bolševikų ko-
misaru Joffe užleisti jam miestą, — kažkaip patetišškai
- apmaudžiai išdėstė Šilingas.

— Vakar aš mačiau bolševikus Molodečnos stoty,
— pasakė Sleževičius. — Bet Salose buvo vokiečiai. Kiek
aš patyriau iš vokiečių, tas liečia ir bolševikus, kad
toku tempu judėdami, jie pasieks Vilnių po Naujųjų
Metų. Mes turime bent porą savaičių rezervo. Ir...

— Ir kas? — paklausė Šilingas, Sleževičiui užsikir-
tus mintimi.

— Per tą laiką galima suorganizuoti Vilniaus ap-
gynimą.

— Kažin? Turime būrį karininkų be kareivių. Bet
kas ir iš kareivių, jeigu juos turėtume? Šautuvų sto-
ka, amunicijos nėra. Kas ginkluotas — vis savo inicia-
tyva. Vokiečių paskola, Sleževičiau, yra esminė savos
kariuomenės prielaida.

Jiedu sėdėjo prie didelio rašomojo stalo iš abiejų
jo kraštų. Neparanki, bet lengva vieniškoji kėdė girgž-
dėjo, kada Sleževičius krutėjo joje arba keitė sudėtas,
kartais aptirpusias kojas. Šilingas smagiai užsirūkė.
Abiejų veiduose sužvilgo atidus dėmesys pasikalbėji-
mui.

— Kariuomenės mums reikia. Tai mūsų gyvybė. Kas
gi čia ginčys? — dėstė Šilingas. — Būtų net kvaila,
jeigu kas teigtų, kad galime tvarkytis be kariuomenės.
Bet situacija mus nukerta iš karto: su šimtu kareivių

negalime veržtis į mūšį prieš raudonas bandas! Todėl
dabar prieš akis svarbesnis momentas: sąjunga su di-
dele jėga. Niekad nebus sąjungos su lenkais. Bet gali
būti sąjunga su vokiečiais.

— Bet ir vokiečius pakrikdė spartakai, prosovieti-
nės kareivių tarybos, — pasakė Sleževičius, stengda-
masis sutikti su Šilingo planu.

Tačiau kažkokia keista kaltinimo nuotaika vis lietė
jo dvasią. — Tai nervingumas, — jis galvojo. Tai prieš-
taravimai. Tai negalėjimas atrasti išeities. — Aš tikė-
jau atrasti savo valstybę, bet tokios neatradau. Gal
būt, tai žvėriškas nuovargis po kelionės iš Kalugos?

— Nors kareivių tarybos ir prosovietinės, — pasa-
kė Šilingas, — bet ne visą dar Lietuvos teritoriją vokie-
čiai užleidžia sovietams. Gal būt, jie vėliau pareikalaus
ir Vilniaus.

— Koks gi Tarybos kooperavimas su vokiečiais?

— Ima daugiau skaitytis su mumis, — pasakė Šilin-
gas. — Kai kur mums pavyko gauti ginklų. Žada duoti
patalpas mūsų kareiviams, perleisti kareivines prie
Snipiškių. Geros kareivinės. Juk žinai gi, Sleževičiau,
dabar mūsų kareiviai čia pat, Tarybos rūmų rūsy,
miega ant šiaudinių pakratų. Tiesiog ant grindų. Mo-
rų neturi. O gi žiema!

Jis bemaž nurijo papiroso dūmų kamuolį, ir atsi-
krenkštęs pridūrė:

— Būsimos valstybės saugumui ir Vyriausybė, ir
Tarybos Prezidiumas dar šį vakarą išvažiuoja iš Vil-
niaus į Vakarų Europą.

— Argi toks reikalas skubėti? — nustebo Sleževi-
čius.

Šilingas staiga ir lengvai pakilo iš kėdės. Rūks-
tantis jo mosikojamoje rankoje papirosas skleidė dū-
mų srovę tai labiau, tai šykščiau.

Bus daugiau.

* KULTŪRINIS PUSLAPIS *

KOPERNIKO PERVERSMAS ASTRONOMIJOS MOKSLE

KOPERNIKAS STABDĖ SAULĘ...

1543 metais pasaulyje pasirodė knyga, kuri įrodinėjo šiandien visiems aiškų ir suprantamą dalyką: kad Žemė yra apvali, kad ji suka aplink savo ašį, kartu besisukdama aplink Saulę, kad Žemė – planeta, o Mėnulis – jos palydovas. "De revolutionibus orbium coelestium, Libri VI" ("Apie dangaus sferų sukimas, šešios knygos") – taip vadinosi ta knyga, o jos autorius buvo Mikalojus Kopernikas. Šiomet visas pasaulis mini 500-ąsias Mikalojaus Koperniko gimimo metines. Gimė jis 1473 metais Torunėje, pirklio šeimoje, mirė 1543 m. Nuo seno – nuo Aristotelio, gyvenusio 384–322 m. pr. m. e. – buvo manoma, kad pasaulio centre – nejudanti Žemė, o Saulė, žvaigždės, planetos, skrieja aplink ją. Vėliau Aristotelio pažiūras išplėtė Ptolemėjus, gyvenęs apie 150-uosius mūsų eros metus. Ilgiems metams astronomijoje įsivyravo geocentrinė sistema.

Koperniko veikalo pasirodymas iš pradžių buvo sutiktas palyginti ramiai. Jis buvo prieinamas tik gerai pasiruošusiems matematikams, be to, parašytas lotynų kalba. Knyga plito daugiausia tarp aukštųjų mokyklų dėstytojų.

Netrukus Koperniko teoriją imta naudoti praktiniams tikslams. 1551 m. Vitenbergo astronomas E. Rainholdas išleido dangaus kūnų judėjimo lenteles, sudarytas, remiantis Koperniko teorija. Lentelės buvo žymiai tikslesnės už visas ankstesnes, sudarytas pagal Ptolemėjaus teoriją. Netgi bažnyčia, ruošdama kalendoriaus reformos projektą, pasinaudojo Koperniko duomenimis.

Džordanas Brunas (1548–1600), perskaitęs "De revolutionibus", ne tik atsisakė Ptolemėjaus, bet už savo idėjas 1600 m. buvo sudegintas. Galileo Galilėjus (1564–1624), išnagrinėjęs Koperniko ir Keplerio veikalus ir juos patvirtinęs savo stebėjimais, atvirai stojo Koperniko pusėn.

Koperniko idėjos, remiamos ir tobulinamos garsių pasaulio mokslininkų, plito visame pasaulyje. Koperniko veikalas greit po išspausdinimo pateko ir į Vilnių, į didžiojo Lietuvos kunigaikščio Žygimanto Augusto biblioteką. Greičiausiai ji čia atvežė Žygimanto Augusto asmens gydytojas ir astrologas Restikas.

XVII a. astronomijos mokslui buvo nepaprastai reikšmingas. Šio amžiaus atradimai visiškai patvirtino Koperniko heliocentrinę pasaulio sistemą, kurios teoriją papildė ir praplėtė Johanas Kepleris (1571–1630), suradęs planetų judėjimo dėsnius, ir įrodęs, kad jos aplink Saulę skrieja elipsėmis.

Visa tai negalėjo paveikti net ir jėzuitiško Vilniaus universiteto. Skaitydami XVII a. išleistas universiteto auklėtinių knygas apie astronomiją, patiriame, kas jose atsispindi pagrindinės to laikmečio mokslo pažiūros, tame tarpe ir Koperniko teorija. Dėl to, kad autoriai buvo susipažinę su ja, galima manyti, kad Koperniko knyga "De revolutionibus"

tuo metu jau buvo universiteto bibliotekoje (čia ji saugoma ir dabar). Iš tokių knygų pirmiausia reikia paminėti matematikos profesoriaus Osvaldo Krygerio (1598–1665) studentų knygas, parašytas, jam vadovaujant, Jono Rudaminos Dusetiškio "Ižymios matematikos teoremos ir uždaviniai..." (Illustriora theoremata et problemata mathematica exoptics, geometria, astronomia sphaera..., 1633) ir Alberto Diblinskio "Astronominė šimtinė" (Centuria astronomica..., 1639). Tai buvo pirmieji astronomijos veikalai, išleisti rytų Europos teritorijoje.

J. Rudamina trečioje savo knygos dalyje, skirtoje astronomijai, remiasi Ptolemėjum, Koperniku, Galilėjum, Tycho Brahe ir kt., sugretina Koperniko sistemą su kitomis. Autorius taip pat aprašo neseniai Galilėjaus išrastą teleskopą ir mini jo atrastą Jupiterio palydovų stebėjimus Vilniuje.

A. Diblinskis, rašydamas knygą, be kitų savo meto žymiausių autorių traktatų bei veikalų, panaudojo ir Koperniko darbus ir mintis, nors ne visuomet tą ar kitą klausimą traktavo iš Koperniko pozicijų. Koperniką su didele pagarba vadina "didžiuoju Koperniku", "didžiuoju Mikalojum Koperniku, Varmijos kanauninku".

Nežinomas XVII a. profesorius pateikia Koperniko sistemą kaip hipotezę. "Anksčiau mokslininkai Aristotelis, Platonas, Ptolemėjus ir kiti visatos centru laikė Žemę. Kopernikas pastatė Saulę. Aplink ją sukasi Merkurijus, Venera, Žemė, Marsas, Jupiteris, Saturnas ta tvarka, kaip išvardyta. Toliau, sekant į begalybę nuo Saturno, yra pastovių žvaigždžių dangus (caelum stellarum fixarum). O aplink Žemę sukasi Mėnulis. Šios hipotezės paneigimui autorius cituoja 103 psalmę apie Žemės pastovumą ir pareiškia, kad 1616 metų kovo 5 d. popiežiaus

kongregacija atmetė Koperniko mokslą kaip klaidingą ir prieštaringą dieviškajam raštui ir senųjų tėvų mokslui.

XVII a. mokslo atradimai patvirtino Koperniko heliocentrinės sistemos teisingumą, tačiau jos neįtvirtino pasaulio mokslo centruose – universitetuose, vis dar kai kur ir XVIII a. buvo dėstoma Ptolemėjaus pasaulio sistema, o Koperniko sistema kritikuojama arba absoliučiai pasmerkiama. Kadangi Koperniko veikalas buvo įtrauktas į bažnyčios uždraustų knygų sąrašą vos ne iki XIX a. vidurio, kai kuriuose universitetuose Ptolemėjaus sistema dar buvo dėstoma iki XVIII a. pabaigos. Tik 1822 m. Romos kurija, atsižvelgdama į mokslo pasiekimus, leido spausdinti knygas, propaguojančias heliocentrinę sistemą, o 1828 m. "De revolutionibus" pagaliau buvo išbraukta iš uždraustų knygų sąrašo.

1753 m. Vilniaus universitete buvo įkurta astronomijos observatorija. Tuo metu astronomiją dėstė matematikos profesorius, observatorijos įkūrėjas ir pirmasis jos direktorius Tomas Žebrauskas (1714–1758). Su jo paskaitų turiniu supažindina Žebrausko sudarytos astronomijos egzaminų programos bei jo studentų tezės, paruoštos gynimui. Plačiausia ir išsamiausia yra 1754 m. programa "Matematikos mokslo ir sferinės trigonometrijos sferinės astronomijos ir teorinės astronomijos ir mechanikos įrodymai..."

Įdomiausia programos dalis, liečianti stebėjimus. Ji liudija, kad jau tuo metu universiteto studentai galėjo per praktinius astronomijos užsiėmimus išgirsti apie žymiausius šio mokslo atstovus – Koperniką, Galilėjų ir kt.

Žebrausko darbuose ir programose nerandame tiesiogiai pripažintos Koperniko sistemos, tačiau, remdamiesi jo pateiktais uždaviniais, galime tvirtinti, kad jis nebuvo ir grynai geocentrinės sistemos šalininkas.

1781 m. įvyko universiteto reforma. Ta proga senato posėdyje, kur dalyvavo Lenkijos karalius Stanislovas Augustas, universiteto kuraTORIUS Adomas Čartoriskis ir kiti žymūs asmenys, rektorius Martynas Počobutas pasakė kalbą. Išaukštindamas "didžius mokslo vyrus", mini "garbingą Koperniką ir Sarbievijų". Tai rodo, kad Koperniko mokslas Vilniaus universitete buvo vertinamas, jeigu toks ištikimas jėzuitų ordino narys, kaip M. Počobutas, viešoje paskaitoje karaliaus akivaizdoje Koperniką stato į garbingiausių mokslo žmonių gretas, net užsimindamas apie tai, kad nepakankamai rūpinamasi jo vardą išsaugoti ainiams.

1781–1782 m. astronomiją skaitęs A. Strecikis savo programoje numatė dėstyti astronomijos istoriją. Tai buvo pažangus reiškinys. Programos buvo sudarytos dviem kalbom: lotynų ir lenkų. 1784–1785 m. m. programos tekste lenkų kalba randame praleidimų.

Nukelta į 9 PSL.

Lituanistine medžiaga atsidūrė Švedijoje, švedų archyvuose karų su Švedija 1619–1629, 1655–1660 ir 1700–1709 metais. Tai kariniai ir diplomatiniai pranešimai veikiančios švedų armijos Lietuvoje, Lietuvos didikų, bendradarbiavusių su švedais, laiškai, okupacinės valdžios ataskaitos ir sutartys. Kita archyvinė medžiaga dalis karų metu buvo išgrobta ir išvežta iš Lietuvos ar Lenkijos. Švedijos archyvai gerokai papildė turimus, ypač XVII a., Lietuvos istorijos šaltinius.

Visa diplomatinė medžiaga rašyta prancūzų ir lotynų, o išvežta iš mūsų krašto–lenkų kalbomis.

Pagrindinė archyvinė medžiaga yra Stockholmo Karališkajame archyve (Riksarkivet). Ten yra vienas iš svarbiausių fondų. Jame yra skyrius, pavadintas Polinica. Atskiros skyriaus, skirto Lietuvai nėra. Taigi Lietuvos medžiaga neatskirta nuo Lenkijos.

Ten yra Lietuvos didikų Jurgio, Kristupo, Alberto, Boguslavo ir Jonušo Radvilų, Jono Karolio Chodkevičiaus, Leono Sapiegos, Eustachijaus Valavičiaus, Liudviko Pociejaus ir kt. laiškai. Ten pat yra ir Žečpospolitos karalių Žygimanto Augusto ir Vazų–Zigmanto, Vladislovo IV ir Jono Kazimiero laiškai.

Laiškuose atsispindi nuolatinis karalių rūpestis dėl kariuomenės išlai-

kymo pavaldžiose rytinėse žemėse, mokesčių rinkimai, kariuomenės apranga, algos, kazokų samdymai, apsauga nuo kariuomenės plėšimų, pasiuntinių vykimai derybų Maskvą bei lenkų ir lietuvių ginčai dėl valstybės sienų.

Idomus A. Menšikovo 1706 m. gruodžio 19 d. pranešimas apie slapta Karolio XII ir S. Leščinsko sutartį, pagal kurią Lietuva turėjo tapti Švedijos provincija.

Antras labai svarbus Lietuvos istorijai fondas yra Karo istorijos (Krigshistoriska samlingen), apimamas 1521–1814 m.

Vienas to skyriaus kartoninis aplankas skirtas ištisai Lietuvai (apl. I, 13). Jis ir pavadintas–Lietuvių derybos su Magnusu Gabrieliu de la Gardie ir Benediktu Skytte. Jame yra 1655 m. spalio 10 d. Kėdainių sutarties–unijos su Švedija, pasirašytas Žemaitijos seniūnijos, Uptės ir Ukmergės pavietų bajorų originalas. Ten yra ir atskirų Lietuvos sričių bei asmenų pasidavimo Švedijai aktai, Boguslavo ir Jonušo Radvilų 1655 m. liepos 29 d. įgaliojimai pasiuntiniui Gabrieliui Liubenecui dalyvauti Rygoje derybose dėl unijos su Švedija, preliminarinės unijos sąlygos ir kita nepaprastai svarbi medžiaga apie švedų okupaciją, katalikų ir evangelikų bažnyčios bei Lenkijos karaliaus santykius su švedais.

Tame aplanke yra dokumentų apie švedų kariuomenės išdėstymą Lietuvoje karo veiksmus. Vertingi Lietuvos istorijai yra ir kiti to fondo aplanakai. Labai svarbus Bugoslavo ir Jonušo Radvilų susirašinėjimas leidžias šių Lietuvos magnatų politiką.

Didžiulis fondas pavadintas–Livonica. Livonija buvo Lietuvos provincija (po 1557 m. karinės Pasvalio sutarties tarp Livonijos magistro ir Žygimanto Augusto). Livonija po 1619–1629 m. karo Altmarko 1629 m. sutartimi pateko Švedijos valdžion ir išbuvo iki šiaurės karo 1700–1724 m.

Pažymėtina Stepono Batoro 1582 m. konstitucija, Livonijos administracijos ir teismo pertvarkymai ir pan. Išliko ir 1557 m. Pasvalio sutarties kopija.

Karališkame archyve yra dar pergamentų skyrius, kuriame laikomas Olivos sutarties 1660 m. originalas su karaliaus Jono Kazimiero ir Lietuvos raštininko Stepono Paco parašais ir antspaudais.

Rinkinyje yra ir Lietuvos spalvoti herbai, Žygimanto Kęstutaičio 1432–1440 m. antspaudas ir skydas su Gedimino stulpais.

Karo archyve yra švedų 1655 m. žygio per Žemaitiją panemuniais planai, Gelgaudiškio, Veliuonos ir kt. vietovių planai. Ten randame ir 1657 m. Bresto tvirtovės planą.

Bibliotekoje yra rinkinys, pavadintas Enges-

tromska samlingen. L.v. Engestrom (1782–1825) buvo švedų pasiuntinys Varšuvoje. Jo fonde išliko daug laiškų. A. Čartoriskui, J. Potockiui, E. Račinskui, J. Niemcevičiui, M. Oginskiui ir T. Kosciuskai. Pastarasis 1790 m. vasario 18 d. iš Vroclaveko rašė apie savo simpatijas Lietuvai, į kurią jis veržėsi ir kuriai, jo žodžiais tariant, jis galėjo būti naudingas.

Upsalos karališkojo universiteto bibliotekos rankraštyne yra jo laiškas N. Radvilai, aiškinantis švedų karo priežastis ir Livonijos klausimo sprendimą. Jis priekaištavo, kad švedų Lietuvoje vadina eretikais ir veikia prieš juos.

Dr. Mečislovas Jučas

• ART. HERMANAS pietų Vokietijos lietuvių jaunimo suvažiavime Bad Woerishhofene skaitys paskaitą–"Kaip įeiti į vokiečių tarpą su lietuviškomis temomis.

• LITUANIA gatvės Lanus mieste, Argentinoje, atidarymas įvyko balandžio 15 d. Dalyvavo administracijos pareigūnai, spaudos atstovai, televizija ir daug žmonių.

• PULKININKAS VYTAUTAS STEPONAITIS buvo žymus publicistas, "Mūsų Žinyno" ir daugelio kitų stambių leidinių redaktorius. Visą savo gyvenimą jis rinko knygas, ypatingai jis domėjosi retais senos laidos istorinio pobūdžio raštais. Perilga susidarė stambi nepaprastai vertingų knygų biblioteka, kuri išsiliko ir dabar Kaune saugoma. Praeito kovo mė-

nesio 24 d. sukako 80 metų nuo šio žymaus nepriklausomybės laikų kultūrininko gimimo.

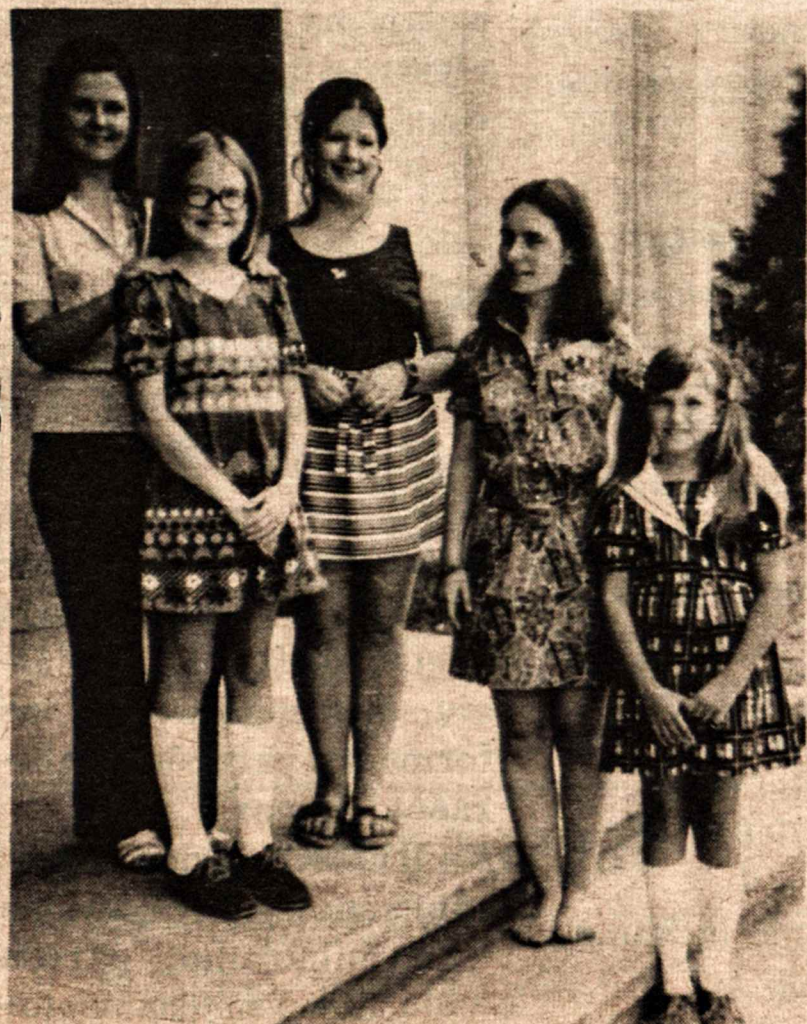
• VILNIUJE viešėjo Brazilijos komunistų partijos pirmas sekretorius L. Carlo.

• JONAS BAGDONAS, kuris dirba Chicago auklėjimo tarnyboje, Balzeko muziejuje skaitė paskaitą apie Chicagoje gyvenančių etninių grupių darbuotę, daugiau dėmesio skirdamas lietuviams ir jų rašytojams, skelbiantiems savo raštus anglų kalba.

LONDONO GYVENTOJŲ SKAIČIUS MAŽĖJA

Prieš antrąjį pasaulinį karą Londonas buvo pats didžiausias pasaulyje miestas, jame buvo 8,6 milijonų gyventojų. Šiandien Anglijos sostinė tėra tik ketvirtis savo didumu miestas. Tokio Šnachajus ir New Yorkas už jį didesni. Ir toliau Londonas vis mažėja. Dar 1961 metais buvo 7,992,443 žmonės. O jau 1971 metais jame liko tik 7,452,346 gyventojai. O pastaraisiais laikais miestas dar sparčiau ima mažėti. Bet patys anglai tuo nesirūpina, kadangi esamai aplinkumai jų nuomone jis tebėra pakankamai didelis.

• DIANA BRUŽAITĖ, L. Brenza, A. Grybauskas, M. Gunteris, R. Jobaris, R. Pankauskas, R. Rudokas, R. Šimkus, A. Sinickaitė, V. Slaviskaitė, M. Urba visi lietuviai studijuojantieji Urbanos universitete, Ill. paskelbti garbės studentais.

HAMILTONO VEIKLUS JAUNIMAS

KOPERNIKAS...

(atkelta iš 8 psl.)

Štai Streckis kalba apie laiko nustatymą pagal Keplerį ir žada savo kurse toliau imtis dėstyti planetų teorijas "kurios gali būti nagrinėjamos tik susipažinusi su Žemės sukimusi". Šis sakinytis minimas tik lotyniškame tekste, o lenkiškame praleistas. Žinoma, tai galėjo būti atsitiktinumas, bet greičiausiai Streckis tai padarė sąmoningai, nenorėdamas susidurti su vyresnybės prieštara. Tačiau jau 1786–1787 m. m. astronomijos programoje Streckis aiškiai nurodo dėstysiąs "mokslo apie Saulės ir Žemės judėjimus".

1806 m. iš Krokuvos atvyko žymus matematikas ir astronomas, atviras Koperniko šalininkas Jonas Sniadeckis ir 1807 m. užėmė rektoriaus vietą. Tuo laiku dėstęs astrono-

mija Cezaris Kaminskis (1765–1827), sudarydamas programą pagal J. Sniadeckio veikalus, be abejo, turėjo pritarti jo pasaulėžiūrai ir dėstyti astronomijos kursą, remdamasis Koperniko idėjomis. Tai patvirtina ir jo programa.

1814 m. C. Kaminskį pakeitęs V. Karčevskis (1789–1832) jau atvirai skelbė Koperniko mokslą ir Galilėjaus mintis. Stambiame savo darbe–knygoje "Astronomija", pasirodžiusioje 1826 m. V. Karčevskis išdėsto Koperniko sistemą, aprašo jos raidą ir paplitimą, su pagarba ir simpatija kalba apie Galilėjų kaip apie mokslo kankinį. Būdamas užsienyje, V. Karčevskis perspausdino J. Sniadeckio traktatą apie Koperniką ir išplatino jį Prancūzijoje bei kitose šalyse.

Šitoks buvo M. Koperniko mokslo kelias į Lietuvą.

STASĖ MATULAITYTĖ

Pagarsėjusi lietuvių modeliuotoja Mary Mačiukas iš Montrealio.

BRAZILIJOJ VYKSTA PREKYBA KUDYKIAIS

Šis reikalas policijoj iškilio tada, kai vieni kiti tėvai sumanė atiduotus adoptuoti savo kūdikius atgal atsiimti. Pasirodė, kad tie kūdikiai iš eksportuoti tolimus kraštus. Tyrinėjimo metu paaiškėjo, kad Rio de Janeiro veikė istisas tinklas agentų, kurie šeimoms, norinčioms adoptuoti kūdikį, jį parūpindavo už tam tikrą nemazą atlyginimą. Viena švedė vletintelėje tranzakcijoje surinko devynioliką tokių kūdikių. Šiame biznyje dalyvavo socialės globos įstaigų valdininkai ir net žymesnieji režimo žmonės. Jau dabar susidarė 30 atskirų teismo bylų, kuriuose figuruoja parduoti užsienį kūdikiai. Iširta, kad kūdikiai buvo parduodami į Ameriką, į kai kurias Europos šalis, kaip pavyzdžiui Švediją, Norvegiją, Daniją. Šiuo metu Brazilijos vyriausybė kreipėsi į atitinkamų

kraštų valdžias, reikalaujama, kad "parduoti" kūdikiai būtų gražinti atgal į Braziliją. Kada spauda iškėlė visą šį reikalą, daugelis tėvų savo laiku pardavusių savo kūdikius, dabar renkasi į valdžios įstaigas ir verkdami prašo sugrąžinti jų kūdikius. Policija galų gale patyrė, kad už kūdikį buvo mokama paprastai po 360 kruzeirų arba penkios dešimts dolerių. Dar naujas sunkumas susidarė, kai policija patyrė, jog nemažas skaičius tėvų vengdami figuruoti kuriuos nors oficialiuose dokumentuose paduodavo savo sugalvotas pavardes ir adresus. Tad atsirado tam tikras skaičius kūdikių, kurie tikrai buvo parduoti, bet dabar jų nėra kam sugrąžinti. Atsirado ir tokių išūnytojų, kurie atsisako kūdikius sugrąžinti, aiškindami, kad Brazilijoj sunkus gyvenimas ir jie nenori

jų globojamam kūdikiui vargingos jaunystės.

AUKSO ŽIEDAMS SUMAINYTI

KELMĖ. Prie rajono vykdomojo komiteto administracinio pastato išaugo dviejų aukštų priestatas. Be kitų administracinių patalpų, jame įrengta erdvi santuokų salė.

● SENATORIUS Henry Jackson yra padaręs pareiškimus kad Amerika neduotų jokios ekonominės pagalbos Sovietų Sąjungai tol kol emigracijos suvaržymai visiems žmonėms nebus sustavdyti. Amerikos Lietuvių Taryba ragina visus lietuvius remti tuos pareiškimus, rašyti laiškus senatoriui Jackson. Prašome adresuoti:

The Honorable Henry Jackson,
United States Senate,
Washington, D.C. 20510.

SPORTAS

MONTREALIO TAURAS

AUGA

Prieš keliolika metų Montrealio sporto klubas Tauras, Šiaurės Rytų lygoje, garsėjo kaip neįveikiamas krepšinio meistris. Patyrusio mokytojo-trenerio p. K. Otto vadovybėje veikė vyrų rinktinė, mergaičių ir jaunųjų-priauglio komandos. Po kiek laiko, stipresniesiems sportininkams pradėjus kurti šeimas, o kitiems išsiskirsčius į tolimesnes gyvenamas vietas, klubas pradėjo silpnėti. Buvo laiko tarpas, kai apie jo veikla nieko nebebuvo girdima. Tik prieš keletą metų p. K. Otto rūpesčiu, talkininkaujant p. Seltoriui Tauras atsigavo. Šalia vyrų rinktinės iš studentų tarpo buvo sudarytos net dvi jaunių komandos, o šiais metais jau žaidžia ir mūsų priaugantieji jaunučiai (9-14 metų). Yra tendencija suorganizuoti ir Tauro mergaičių rinktinę, nors ir žvalgomasi, bet vis nesurandama tinkamos sporto trenerės.

Šių metų balandžio mėn. 8 d. Aušros Vartų parapijos salėje buvo sužaistos draugiškos rungtynės tarp Tauro vyrų ir Tauro jaunių komandų. Prieš jų pasirodymą, pirmąjį kartą viešai išėjo ir gražiai užsirekomendavo Tauro jaunučiai. Žaidė žalieji prieš raudonuosius.

ŽALIEJI

R. Piečaitis 8 taškai
L. Piečaitis
L. Staškevičius
R. Staškevičius
D. Gudas

Valinskas

RAUDONIEJI

A. Intas 6 taškai
J. Brikis
R. Gyvis
J. Jonelis
D. Bernotas

Laimėjo raudonieji: 13-12
Tauro vyrų komandoje žaidė ir laimėjo taškus:

K. Otto - 23
D. Lokoševičius - 20
Piečaitis - 15
P. Bunys - 11
H. Celtorius - 6
J. Celtorius - 6

Jaunių žaidė ir laimėjo taškus:
Šarūnas N. - 24

Intas - 12

G. Nagys - 7

Bunys - 6

Ališauskas - 6

Brikis - 4

Skučas - 4

Laimėjo Tauro vyrai:
81 - 65

Teisėjavo: P. Rutkauskas,
Norkus ir Giriūnas.

Žaidimai buvę gerai organizuoti ir vyko tvarkingai.

L. Girinis

KELIASI Į MIESTUS

Lietuvoje kasmet vis daugiau gyventojų iškaimo kelias į miestus. Daugiausia kelias jauni 15-39 metų amžiaus žmonės. Dėltokaimas jaučia darbinių žmonių trūkumą. Pvz., 1959-70 m. laikotarpyje kaimo gyventojų skaičius sumažėjo 7 proc. Tačiau darbingo amžiaus žmonių kaime sumažėjo apie 18 proc. Apie trečdalis išvykstančių yra įvairūs ž. ū. specialistai, kurie buvo paruošti dirbti kaime.

KOLŪKIŲ SKAIČIUS

Lietuvoje iš viso yra 1.303 kolūkiai. Kolūkių, kuriems vadovauja moterys, yra 28.

CHIRURGO ATRADIMAS

Kauno Medicinos Instituto profesorius J. Brėdikis surado būdą, kaip pašalinti po operacijos kartais susidarantį kojosse kraujo keršulį, kuris užkemša arterijas ir sveikstantis pacientas staiga miršta. Prof. Brėdikis sukonstruktavo specialų aparatą, su kuriuo padaroma kojų raumenų elektrostimuliacija. Tai esanti visiškai nesudėtinga ir trumpa procedūra.

LAIKRAŠTIS TURI

200 KORESPONDENTŲ

"Artojo" raščiui rašo daugiau kaip 200 autorių. Redakcija suorganizavo kaimo korespondentų konferenciją. Ta proga išėjo vien iš skaitytojų straipsnių, korespondencijų, informacijų paruoštas laikraščio numeris.

● UTENOS vidurinės ir aštuonmetės mokyklas lanko kilnojamoji paroda "Šių dienų mechanizatorius".

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Kovo mėn. 21 d. mirus mūsų mylimam vyrui ir tėvui a. a. JONUI ŠVEIKAUSKUI.

P A D Ė K A

Nuoširdžiai dėkojame visiems Aušros Vartų parapijos Kunigams už taip švelniai mums suteiktą moralinę paramą ir religinius patarnavimus.

Aušros Vartų choristams už giedojimą gedulingose pamaldose. Mieloms šeiminkėms už Jūsų darbą. Visiems mūsų ir velionio Jono draugams už atsiųstas gėles ir vainikus, užuojautas, aukas mišioms ir taip skaitlingą lankymą laidotuvių koplyčioje ir atsilankymą laidotuvių dieną bažnyčioje ir palaidėjimą į amžino poilsio vietą kapines.

Liūdesyje palikti:

Žmona Julija,
sūnus Algirdas ir
duktė Elvyra su šeima

P A D Ė K A

Brangiam mūsų tėvui JONUI ŽVIRGŽDINUI mirus, nuoširdžiai dėkojame visiems mūsų draugams ir pažįstamiems už pareikštas užuojautas, prisiųstas gėles ir vainikus.

Taip pat dėkojame visiems, kurie aukojote Šv. Mišioms, kurie velionį aplankėte laidotuvių koplyčioje ir dalyvavote jo laidotuvėse.

Nuliūdime likusioji

ŠEIMA

Jonas Karvelis plačiai veikė. Jo daugelio metų žinomas prekybininkas. darbas visada buvo su Dar Kaune, jis pradėjęs rištasi su kultūriniais reiškiniais "Spaudos Fonde", o vėliau kalais. su Jonu Rinkevičium įkūnė VOICE OF AMERICA prarę privatų prekybos biznį, atvykęs į Chicago irgi 3 d. prasižėmus transliacijos pažymėtinu sėkmingumu uzbekų kalba.

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237
(vairi industrinė ir komercinė statyba ir dažymas. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinamomis kainomis.
Skambinkite visokiais atvejais tele fonas: 366-6237, 3896.

ATKRFIPKIME DĖMESI

Iš autoritetingų įstaigų teko patirti, kad I-mojo ir II-rojo pasaulinio karo sąjungininkų kariai galės gauti paramos iš Kanados Veteranų Departamento. Paramą gali gauti ir lietuviai, buvę daugiau kaip minėtus karo kovų dalyviai, žinoma, tarnavę sąjungininkų kariuomenėje, ar net rusų caro armijoje. Minėtai karinei tarnybai įrodyti reikia Veteranų Departamentui Otavoje pateikti atitinkamus karinės tarnybos dokumentus. Kas tokių dokumentų neturėtų, gali pateikti ir kitų asmenų, kartu tarnavusių kariuomenėje, liudijimus, Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ar konsulų išduoti liudijimai, taip pat priimami.

Visus pateiktus dokumentus turės apsvarstyti ir, jei jie atitiks nuostatus, Veteranų Departamentas žada pripažinti veterano teises ir tada paramą mokėti.

Štai kur galėtų parama pasinaudoti.

1. Pripažinti karo veteranai, kurių mėnesinės pajamos yra mažesnės kaip 206 doleriai viengungiui ir 357 doleriai šeiminiui.
2. Jaunesni kaip 60 metų veteranai turi pateikti įrodymų, kad yra fiziniai nedarbingi. Nėkilnojamasis turtas ar santaupas banke paramai gauti kliūčių nedaro.

3. Veteranų D-to parama būtų:

a. Skirtumas tarp pirmam punkte nurodytų pajamų ir nustatyto pajamų minimumo.
b. Bus apmokamos ligoninėse gydymosi išlaidos.
c. Veteranas invalidas galės gauti nemokamai vaistus, akinius, vaikščiojimo lazdas, kėdes ant rutulių ir pan.

Našlės taip pat galės gauti minimą paramą, jei galės įrodyti vyro karinę tarnybą. Našlės galės gauti pašalpą ir vyrų laidojimo išlaidoms padengti.

Suinteresuotieji kreipiasi į - Department of Veterans Affairs - Ottawa arba į artimiausią miesto Departamento įstaigą.

L. E - tas.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1973 METAIS

PRADEDANT NUO \$595⁰⁰

Išvykimo datos: gegužės 17, 31, birželio 14, 21, 28, liepos 5, 12, 19, 26, rugpjūčio 2, 9, 16, rugsėjo 6, 13, spalio 4 dienomis.

Lankoma Maskva, Vilnius, Druskininkai, Trakai ir Kaunas.

PUIKUS SUSIJUNGIMAS SU MONTREALIU IŠ VISŲ

DIDŽIŲJŲ KANADOS IR USA MIESTŲ.

REGISTRUOKITĖS DABAR!

Jau pratomas vietų ribotumas!

Parūpiname dokumentus JŪSŲ GIMINĖMS išsikviesti iš Lietuvos. Siunčiame siuntinius ir automobilius į Lietuvą. Rašykite anglų kalba:

ADRIA TRAVEL SERVICE

4159 ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL 131, P.Q. - CANADA

TEL.: 844-5292 844-5662

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.
601 St. Jean Road.
Tel. 695-3883

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kita
- Montrealiečiams lengvai pasiekiamą greitkelio Nr. 40 arba Nr. 20.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street
LaSalle, Que.

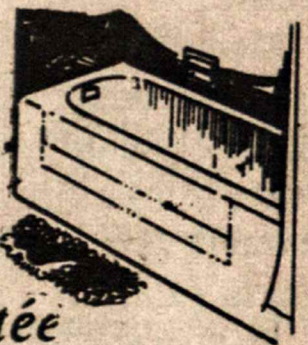
TEL:
366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower ir taip pat motorinės valtyės. Sav. G. Desrochers

Jetté & Frères

VISKAS - MODERNIEMS NAMAMS

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrenginiai. Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Atstovaujame Hydro-Quebec išnuomavimui karšto vandens tiekimą. Veltui įkainavimas

Jetté & Frère Ltée

Plumbing & Heating kontraktorius.

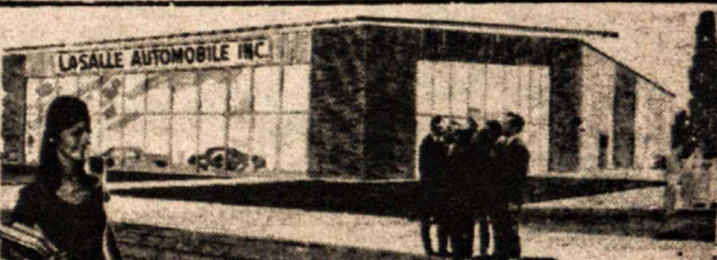
140-2e AVENUE - 366-0330

LaSalle
AUTOMOBILE INC.

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT
Président

P A R D A V I M A S

Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Demon
Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechanizuotomis priemonėmis įvairus ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.

Tel. 355-3364

hamilton

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais "TALKA" uždaryta.

Mokame už:

depozitus	5% %
šėrus ir sutaupas	6% %
už vieno metų terminuotus indėlius	7% %
ir 3 metams 7 1/2 %	

Duodame:

asmėnines paskolas iš 10% nekila. turto paskolas iš 8 1/2 %

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Pardudame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$3,300,000.

ATVELYKIO ŠOKIAMS
Hamiltonė, atvyksta tautinių šokių grupė Atžalynas iš Toronto. Anksčiau pramatyta p. Nagienės išraiškos šokių grupė iš Montrealio dėl nepramatytų nelaimių negali atvykti. Naujai įsistelgusiam, atvykstančiam atžalynui vadovauja p. R. Sapyjaninė, Algis Baubinas ir R. Tamulionis. Jų atvykimas į Hamiltoną bus jų pirmas pasirodymas už Toronto ribų.

Kuopos pirma.
Antanas Gudinskas

toronto

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

5 3/4% už depozitus
6% už šėrus (numatoma)
6% už taupymo s-tas
6 1/2% už 1 m. term. dep.
7 1/4% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas
8% už mortgicius

Kapitalas — šeši milijonai dolerių

ASMENINES PASKOLAS duodame iki \$5,000 ir MORTGICIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5,000. Nemokamas čekių patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Telefonas LE 2-8723 Toronto 3, Ontario.

Š. m. gegužės 5 d., šeštadienį, Hamiltone Jaunimo Centro salėje, 58 Dundurn Street North,

įvyksta GRANDIOZINIS

JUNG TINIO CHORO KONCERTAS — VAKARAS

Koncertą ruošia Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras, talkinant Ročesterio Lietuvių Bendruomenės chorui.

• Du Dirigentai • Solistai • Duetai • Negirdėtų Dainų Repertuaras

Po to linksmi šokiai, bufetas, nebrangus baras, laimės staliukai, loterija ir kitokios staigmenos.

Pradžia — 7 val. vak.

Įėjimas \$2,50, studentams ir pensininkams — \$1,50.

Kviečiami visi: jauni ir seni, visi apylinkinių kolonijų lietuviai į didžiąją AV parapijos choro metinę šventę.

Hamiltono AV parapijos Choras

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą
paprastu ir oro paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priėmtuvai, šal-dytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiamie piniginiai pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19 3/4 svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ
ISTAIGA

Baltic Exporting Co. 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALOZA

london, ont.

MŪSU RŪPESTIS DĖL
MAŽ ĖJANČIO MOKINIŲ
SKAIČIAUS

Daugelyje Kanados lietuvių šeštadieninėse mokyklose mokinių skaičius mažėja. Yra tam įvairių priežasčių, kurių viena gal būtų ta, kad ne visi vaikai gali lietuvišką mokyklą lankyti dėl per didelių atstumų.

Manytina, kad gal būtų galima mūsų mokyklos skaičių padidinti jei pavyktų ir toliau gyvenančius lietuvių vaikus į mokyklos tinklą įjungti.

Nuo ateinančių mokslo metų tiems lietuvių vaikams, kurių tėvai gyvena kitose apylinkėse, kaip pavyzdžiui, Sarnia, Woodstock, Ingersoll, ar kitur, norėtume įvesti lyg neakivaizdinį mokymą. Tėvai gal galėtų bent vieną kartą mėnesį atvežti savo vaikus į mūsų mokyklą. Kadangi čia išėivioj turime vadovėlių ir net gerų namų darbams atlikti pratimų sąsiuvinį, tai gal tėvai galėtų vaikus pa-

mokyti namie, o mūsų mokyklos mokytojai į mokyklą atvežtus mokinius patikrintų, paegzaminuotų, nurodytų, kur daugiau kreipti dėmesį ir paskirtų darbus į namus.

Je per kelis kartus atvežti mokiniai padarytų pažangą ir pramoktų lietuvių kalbos žodžiu ir, ypač raštu, šios tėvų ir mokytojų pastangos gal atneštų laukiamų vaisių lietuviųbei.

Mokykla jau išsiuntinėjo visą eilę laiškų tėvams ir laukia atsiliepimo.

L. E - tas.

RYŠIAI SU
KITOMIS
MOKYKLOMIS

Mūsų mokykla plečia ryšius su Londono St. John's mokykla, kurioje kas šeštadienį mes turime pamokų.

Š. m. gegužės mėn. 24 d. ketvirtadienį, apie 7 val. vakare mūsų mokyklos mokiniai p. mok. M. Chai-nausko vadovaujami nūmato dalyvauti bendrame St. John's mokyklos pasirodyme — Šventėje.

L. E - tas.

IŠ MOKYKLOS VEIKLOS

Mokslo metams besibaigiant mūsų mokykla numato padaryti ekskursiją į Detroito zoologijos sodą ir Auto Industrijos-Fordo Muziejų.

Tėvų Komitetas ir Mokyklos Vadovybė atsiklausė visų tėvų ir gavus pilną pritarimą, ekskursija įvyks š. m. gegužės mėn. 6 d. sekmadienį. Išvyksta tarp 7:30 val. ir 8 val. ryto iš parapijos kiemo. Numatoma sugrįžti tą pačią dieną vakare.

Prie išvykas prisidėti pakviesta kaimyninė Rodney lietuvių mokykla.

Autobuso kelionės išlaidas apmokės mokyklos tėvų komitetas. Mažesnius vaikučius galės palydėti ir per ekskursiją pagloboti ir suinteresuoti tėvai. Tėvau turės pasirūpinti tik mokinių maitu.

LONDON, ONT.
TAUTOS FONDUI
AUKAVO

\$50. — Dr. A. Kaveckas, K. Valaitis, Grigelių šeima ir Petras Dragunevičius.

\$25. — J. Bersenas.

\$20. — A. Petraštūnas ir J. Butkus.

\$10. — J. L. Eimantas, E. Cienas, S. Šakys, K. Kudukis, P. Tumosas, A. Jony-nas, Vaitekūnas, E. Petrauskas, Cibilis, V. Vaitkus, L. Butkus sr. A. Dragūnevičius, Mr. Mrs. Amstrog.

\$5. — kun. B. Pacevičius, A. Petrauskienė, A. Kojelaitis, A. Eimantas, P. Jokša, E. Daniliūnas, Meliešius, Genė Petrauskienė, Paškauskas, Kanopeskas, Ramonas, J. Čegys, Stanevičius, Jakaitis, Girnys, Nor-gėla, P. Genčius.

\$8. A. Ratkevičius.

\$6. A. Kalnėnas.

\$4. L. Pocius, S. Keras.

\$3. Jokubaitis.

\$2. Paplauskienė, Brauslauskas, Narbutien, A. Švilpa, B. Zabulionis, V. Gudelis.

\$1. Krečertas.

Tautos Fondo Įgaliotinis.

MUS JAU PASIEKĖ
NAUJAS LIETUVIŲ
DIENŲ ŽURNALO
NUMERIS

Kovo mėn. "Lietuvių Dienų" žurnalo nr., pasi-puošęs rašytojo Aloyzo Barono knygų kolekcijamontazu ir jo portretu, didžiąja dalimi yra skirtas šio rašytojo kūrybos patarimui. Barono kūrybos temas ir problematiką nagrinėja rašytojas Jurgis Gliauda.

Poezijos dalyje pamini-ma Petro Karužos 40 metų mirties sukaktis.

Linksmesnei nuotaikai tasiama M. Makricko parašyta Pultinevičiaus "kronika": Lietuviško skilvio aimanos. Kaip paprastai-knygų recenzijų ir iliustruotos kronikos skyriai. LIETUVIŲ DIENOS mėnesinis lietuvių žurnalas lietuvių ir anglų kalbomis. Adresas:

4364 Sunset Blvd.,
Hollywood CA, 90029.
NEPRIKLUSOMA LIETUVA

Simbolika

dail. V. Ignas

SOCIALISTINIO LENKTYNIAVIMO PADARINIAI

Viena didžiųjų vergovės apraiškų rusų-sovietinio gyvenimo praktikoje yra socialistinis lenktyniavimas. Jis buvo praktikuojamas visą laiką, o pastaruoju metu už visokeriopą lenktyniavimą varoma didžiausia propaganda. Visa sovietinė lietuvių spauda mirgėte mirga lenktyniavimo šauksmais. Dėl lenktyniavimų šauksmų mitingai kolchozuose, fabrikuose, įstaigose, profesinėse sąjungose, kompartijos skyriuose ir kitur. Tai tikra karštligė spautisunkiai dirbančius žmones. Darbo agitatoriai šokinėja ne tik apie kiekvieną kolektyvą, bet ir apie pavienius žmones, vis raginami dirbti greičiau, greičiau, greičiau! Nuolatinės agitatorių brigados dirba išsijusę.

Š. m. vasario 10 d. Vilniaus "Tiesoje" rašoma, kad vasario 9 d. komunistų partijos centro komitete

įvykęs platus pasitarimas lenktyniavimo reikalu. Tartasi ir kaip geriau organizuoti socialistinį lenktyniavimą darbo žmonių kolektyvuose, tarp atskirų ūkių, įmonių, organizacijų, tarp miestų ir rajonų. Pasitarime dalyvavo atstingai partiniai, tarybiniai, profsąjungų, komjaunimo darbuotojai, spaudos organų, radio ir televizijos komiteto vadovai. Žodžiu, pasitarime dalyvavo visa naujosios klesės grietinėlė. Toliau "Tiesa" rašo: "Būtina toliau plėsti lenktyniavimą tarp atskirų dirbančiųjų, tarp brigadų, fermų, skyrių - cechų". Lenktyniavimą organizuos ir rezultatus vertins visokie partiniai varovai ir ragintojai. Nugalėtojams busiančios taikomos moralinio ir materialinio skatinimo priemonės.

• "THE VIOLATION of Human Rights in Soviet-Occupied Lithuania" (A Report for 1972). Tokiu pavadinimu PLB JAV Krašto Valdyba išleido

informacinį leidinį. Leidinyje, be įvado yra trys skyriai: 1. Laisvo apsisprendimo neleidimas, 2. Religinės laisvės pažeidimas, 3. Laisvų diskusijų ir išvykimų uždraudimas. Leidinys 88 psl., gerai dokumentuota medžiaga. Rašyti: Lithuanian American Community, Inc., 405 Leon Avenue, Delran, NJ, 08075.

ENCYCLOPEDIA LITUANICA

administracija darė ką tik galėjo, kad susidarytų tiek prenumeratorių, iš kurių gaunamas prenumeratos mokestis įgalintų tęsti pradėtą darbą ir be didesnių sunkumų laimėdai jį užbaigti. Deja, mūsų viltys nepasitelsino. Enciklopedijos redaktoriai savo ruožtu deda didžiausias pastangas, kad tomas galėtų sekti tomą be didesnių protarpių, bet ir čia susiduriama su vis didėjančiais sunkumais.

Nuo darbo pradžios praėjo daugiau kaip 8 metai. Pertą laiką kainos iškilo daugiau 25%. Kai tebėra tokia vargana padėtis, administracija neberanda kitos išeities, kaip pakelti tomo kainą iki \$20.00. Tačiau nuajieji prenumeratoriai dar turi labai puikią progą pasinaudoti sena pirmųjų dviejų tomų kaina (\$15.00). Lengvata tokia: kad Encyclopedia Lituanica užsi-prenumeruos iki 1973 m. gegužės 1 d., tas I ir II tomas gaus po \$15.00. Po gegužės pirmos dienos visų tomų kaina bus \$20.00. Prašome šia lengvata pasinaudoti. Laukiame Jūsų užsakymo.

Užsakymus siųsti: Encyclopedia Lituanica, 395 W. Broadway, P.O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127, USA. Telef: darbo metu (617)

Dievo Karalystės Žinios 5 SKELBIMAS

(Teshya)

Visi šitie pranašų žodžiai parodo, kad nuodėmės alga yra mirtis, o ne amžinos kančios. Taip sako Apaštalas Povilas, Romiečiams 6:23: "Nes nuodėmės alga mirtis. Dievo gi dovana amžinasis gyvenimas." Rašydamas apie tą patį dalyką Sv. Povilas dar sako: "Todėl kaip per vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį ir per nuodėmę mirtis, ir taip mirtis perėjo ant visų žmonių, kadangi visi jame (Adome) nusidėjo." Tėmykite, kad čia pasakyta, kad per nuodėmę atėjo "mirtis", ne amžinas kančias. Taigi, kiekvienas protaujantis žmogus, ypač tikintieji, turėtų aiškiai suprasti, kad jų mirusieji draugai, giminės ir artimieji miega ir ilsisi. Jie randasi kapuose, mirusiųjų buveinėje, šeole, nežiūrint to kaip ir kur jie mirė arba žuvo net be žinios. Apie visus negyvuosius šventajame Rašte kalbama kaip apie esančius "kapuose".

Išsigelbėjimo Viltis

Bet argi numirusieji nebeturi jokios vilties ir delto yra amžinai žuvę? Visai ne. Yra išsigelbėjimo viltis. Pranašas Ozėa (13:14) sako: "Aš (Dievas) išgelbėsiu jus iš kapo galios (iš šeolio, iš kapų arba iš Biblijinio pragaro); išvaduosi jus iš mirties. O mirty, aš būsiu tavo maras; o pragare, aš būsiu tavo sunaikinimas. Pasigailėjimas bus paslėptas mano akims."

"Ir mirtis tuomet bus nugaltima praryta. Juk mirtis atėjo į pasaulį ir panaikino visų laimę; bet 'kas buvo pražuvę' turės būti sugrąžinta, delto, kad mirtis turės būti panaikinta."

"Apreiškimo 21:4 mums pasakyta, kad 'mirties daugiau nebebus.' Praeityje turėjome kliūčių tame, kad mėgindavome pritaikyti visus šituos žemiškus pažadėjimus danguje, nepastebėdami fakto, kad nedaug, patys tikrieji Valdovo pasekėjai šiame amžiuje, tegaus dangišką atlyginimą. Mirtis viešpatavo čia ant žemės; taigi čia ir 'mirties daugiau nebebus.'" 1 Korin 15:25-26.

(Bus daugiau)

Kas domisi apie Tiesą, reikalaukite spaudos veltui šiuo adresu:

Lithuanian Bible Students,
212 E. 3rd Street,
Spring Valley, Ill. 61362

268-7730, o vakarais (617)
282-2759.

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELB DAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOŠ GYVENIMO, KIEKVIENAM NUMERYJE YRA SENIAI PAGARŠĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMU, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik \$7.00
1973 m. kalendorius - \$1,50.

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

PARDUODAMA CILUX TRUTONE WHITE

- Esant problemoms duodami patarimai;
- Skambinkite telefonu, pristatysime į namus.

QUINCAILLERIE DE LASALLE HARDWARE

W. THEROUX, PROP.

7689 Edouard, LaSalle 365-0470

Coin-Corner 6e Avenue

• **M. LALONDE**, sveikatos ir socialės globos ministras, kalbėdamas Vancouveryje, pastebėjo, kad Kanados piliečių vieningumui kliudo kelios priežastys. Ypo požiūriu Kanadoje kelia susirūpinimą vis plačiau pasireiškianti nesutarimai. Kalbos klausimai ardo vienybę. Iš to atsiranda nepamatuoti kaltinimai. Nepageidaujamas separatizmas labiausia pakenkia Kanados vienybei. Su šiomis negerovėmis turi kovoti federalinė vyriausybė, bet ir provincijų administracijos turi prisidėti prie piliečių vieningumo ugdymo. Pirmiausia reikia stengtis nugalėti kai kurių kanadiečių sluoksnių sunkias gyvenimo sąlygas. Savo gyvenimo sąlygom patenkinti piliečiai greičiau savo tarpe susipranta. Federalinė vyriausybė privalo tiksliai panaudoti esamus fondus, kad būtų galima pagelbėti visiems patekusiems į kurį nors sunkumus.

• **GEGUŽĖS** 16 dieną bus išleistas pašto ženklas, 8 centų vertės, skirtas paminėti 100 metų sukaktuvėms nuo mirties Nova Scotia Gubernatoriaus ir premjero Josepha Howe.

• **FEDERALINĖ** Kanados vyriausybė turi 273,305 valdininkus. Didelė jų dalis yra Ontario provincijoje, būtent - 123,924 asmenys. Quebecas tėra tik 46,348 valdininkai.

• **ŠIAIS** metais Kanadoje pradėta statyti 254,700 nauji gyvenamieji namai, o pernai tuo pačiu metu buvo statomi 230,000 nauji namai.

• **PREKYBOS** apyvarta Kanadoje kasmet didėja. Kai kurių prekių pardavimas pašoko 10 ir daugiau nuošimčių.

• **FINANSŲ** ministras John Turner artimiausių laikų Kanados ūkio reikalus pavaizdavo gan optimistiškai.

Jis numato, kad pramonės investicijos šiais metais turėtų būti 13% didesnės, negu buvo praeitais 1972 metais ir turės pasiekti \$14600,000,000. Vyriausybės ekonomistai numato, kad vyriausybės

ir privačių kompanijų bei asmenų investicijos pasieks rekordinių skaičių. Būsimos ūkinės pažangos vaizdą sukūrė vyriausybės Statistikos įstaiga ir Pramonės Prekybos Ministerijos.

Ministras Turner pabrėžia, kad numatomos didesnės investicijos į ūkinius reikalus, turės žymiai pakelti ir dirbančiųjų skaičių. Galimas daiktas, kad darbo gaus papildomai dar 300,000 žmonių. Bedarbių skaičius turėtų sumažėti, bet nereikia užmiršti, kad į darbo rinką ateina naujos jėgos ir tuo būdu darbo ieškančių skaičius išterps į šią padėtį. Tuos apskaičiavimus tenka atsargiai daryti.

Prekių kainos Kanadoje, tiesa, pakilo, bet jos vis tiek truputį žemesnės negu kituos pramonės kraštuos. Dirbančiųjų uždarbiai praeitais metais pakilo 6,5%, o 1971 metais 7%.

• **NEATSIŽVELGIANT** į tai, kad demokratų partija priešinasi, Kanada vis tiek pasilieka Šiaurės Atlanto oro gynybos sąjungoje. Esama sutartis greičiausia bus prailginta dviems-trejiems metams. Ši Kanados ir JAV sutartis buvo sudaryta 1958 metais, turint galvoje pavojų iš komunistinio pasaulio pusės. Šios sutarties prailginimas suteiks JAV galimumus toliau plėsti gynybos planus ir rūpintis karinio pobūdžio atsargomis. Išstojusi iš šios su-

tarties Kanada būtų priversta pati viena rūpintis savo teritorijos gynybos reikalais.

6 BILIJONŲ IŠPARDAVIMAS, JAV Prezidentas Niksonas paskelbė, kad jis planuoja parduoti metų metais sudarytas strateginių medžiagų atsargas vertas 6.7 bilijono dolerių. Tas atsargas sudaro įvairūs metalai ir kitos karui reikalingos medžiagos, kurių numatoma išparduoti, 90%, paliekant tik už 700,000 dol. Šis Niksono planas kelia didelio susirūpinimo tų kraštų tarpe, kurie tas medžiagas gamina ir parduoda, kadangi jų kainos gali labai nukristi.

NAUJAS PAŠTO PASTATAS MONTREALIUI. Pašto ministras Anfre Queller paskelbė, kad netoli Dorval, tarp McArthur, Griffith ir Hickmore gatvių bus statomas centrinis Montrealio pašto pastatas. Tam reikalui nupirkti 74 akrai žemės už 3 mil. dolerių. Pastatas bus vieno aukšto ir užims net 24 akurus ploto. Jame bus pastatytos moderniškos laiškamams ir siuntiniams skirstytiniai mašinos, pajėgios išskirstyti 6 mil. vienetų į dieną. Tokio skaičiaus laišku ir siuntinių numatoma pasiekti 1976 metais. Pats pastatas kainuos 60 mil., o visa pašto reorganizacija 100 mil. dolerių. **SUMAŽĖJO NEDARBAS**. Bedarbių skaičius Kanadoje kov mėnesyje sumažėjo iki 6.8% prieš 7.3% vasario mėnesyje, o Quebecas iš 9.7% į 8.9%. Žemiausias bedarbių procentas yra Ontarijo provincijoje, tik 4.7%.

TRŪKSTAKURO. JAV jaučiamas alyvos ir benzino trūkumas. Ryšium su tuo Prezidentas Niksonas paskelbė naujus planus JAV energijos politikoje. Alyvos energijos ižvežimo kvotos panaikinamos. Tarifai pakeičiami importo premijomis, kurios tuo tarpu iš Kanados ižvežamai alyvai netaikomos. Tačiau, jas pritaikius, tos importo premijos gali būti dvigubai aukštesnės, kaip buvusieji tarifai. Sąlyga - kad Kanada sudarytų su JAV ilgalaikę energijos tiekimo sutartį. Be importo premijų dabar Kanada gali eksportuoti iki 1,240,000 statinių alyvos į dieną, o kas daugiau to - 10.5 ct. už statinę importo premijos. Tačiau bijodama kuro trūkumo Kanada pati yra suvaržiusi alyvos išvežimą, taigikos kas importo premijų mokėti nereikės.

PASIKEITIMAI SOCIALINĖJE SRITYJE. Kanados sveikatos ir socialinių reikalų ministras Marc Lalonde patiekė parlamentui pasiūlymus dėl įvairių socialinių pašalpų nuostatų pakeitimų. Iš jų neabejotinai peršasi išvada, kad dabartinė valdžia aiškiai pasuko didesnės socialinės apsaugos kryptimi, kuriai per paskutinius rinkimus labiausiai advokato - NDP - Naujųjų Demokratų partija. Neveltui jos lyderis David Lewis tvirtina, kad nė vienas Kanados parlamentas nebuvo toks produktyvus naujų socialinių įstatymų leidime, kaip dabartinis.

Pagrindiniai Lalonde siūlomi pakeitimai yra šie:

1. Vaikų priedai būtų padidinti iki 20 dol. kiekvienam. Dabar Ottawa moka tik 6 dol. iki 10 m., 8 dol. iki 16 m. ir 10 dol. nuo 16 iki 18 m. vidutiniai 7.5 mil. priedą gaunančių vaikų išeina tik po 7.21 dol. Taigi išmokama suma beveik patrigubės ir pasieks 1.8 bilijono dolerių į metus. Naujas planas išigalėtų nuo ateinančių metų sausio 1 d. Tačiau yra ir viena nauja sąlyga: vaikų priedai bus apmokestinami, tai yra, reikės įtraukti tas sumas į pajamas pildant "income tax return". Tuo budu daugiau iš tų priedų laimės šeimos su mažomis pajamomis, kadangi jos vistiek mokesčių nemoka arba moka mažai.

2. Akcidentinis draudimas, nedarbo draudimas ir valstybinis pensijų planas bus vykdomi kaip iki šio laiko, tačiau pensijų planui apmokestinama suma nuo dabartinių 5,600 dol. į metus būtų padidinta iki 7,800 1975 metais.

3. Naujas paramos planas siūlomas garantuojant minimalines metinės pajamas tiems, kurie to minimumo neuždirba, negauna iš savo turimų pensijų, nepilnai darbingi arba visai nedarbingi ir panašiai. Mažai uždirbantiems priedas riūtusi su skaitlinimu išgyti specialybę, pereiti į geriau apmokamus darbus ir t.t. Planas būtų įgyvendintas per 3 ar 5 metus.

NIKSONAS UŽ ALIASKĄ. Niksonas aiškiai pasisakė už statymą Aliaskos vamzdžių linijos Arktikos alyvai į JAV transportuoti. Esą, linija per Kanadą pagal Makenzie upę galėtų būti pastatyta vėliau ir galėtų aptarnauti JAV vidurinę dalį.

• Pirmame savo posėdyje "Lito" Valdyba pasiskirstė pareigomis sekančiai: P. Vaupshas - pirm., J. Bernotas - I-sis vice-pirm., Iz. Mališka - II-sis vice-pirm., A. Kličius - sekretorius ir S. Kęsgaila, J. Kibirkštis ir R. Išganaitis - valdybos nariai, kurie sudarė "Lito" veiklos plėtimo komisiją. Komisijos pirmininku išrinktas S. Kęsgaila.

Kanados valdzios nauji ministariai: J. Richardson, D. Macdonald, J. Chretien, A. Ouellet, D. Jamieson, de sinėje gen. gubernatorius Roland Michener.

Per Atvelykį, balandžio mėn. 29 d. 12 val.
visi kviečiami į
AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS SALĖJE
Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos
rengiamą

VELYKŲ STALĄ

- Jaunimo atliekama programa
- Tradiciniai lietuviški velykiniai patiekalai
- Loterija
- Margučių ridinėjimas

Mažieji bus apdovanoti margučiais

Įėjimas: suaugusiems \$3.00,
studentams ir vaikams \$1.50.

MAISTAS BE DRUSKOS SVEIKESNIS

Mokslininkai tyrinėju- širdies ligos ir aukštas
siejį pietinės vietovių gy- kraujo spaudimas ten ne-
ventojų būklę, nustatė, jog žinomi.

Mokslininkai tyrinėju- Aplamai tyrinėtojai tu-
siejį Pacifiko pietinėse rėjo sutikti, kad pagyvenę
salose vietinių gyventojų žmonės neišvengiamai su-
būklę, nustatė, jog jie vi- laukė aukšto kraujo spau-
sai neserga širdies ligo- dimo ir jų širdis nusilpsta.
mis ir neturi aukšto kraujo Dr. LePage iš Tufts uni-
spaudimo. Didžiausias ci- versiteto sako, kad cho-
vilizuotą pasaulio žmonių- lesterolo padaugėjimas

kraujuje ir aukštas krau-
jo spaudimas neišvengia-
mai sutrumpina žmonių
gyvenimą. Grįžtant prie
primityvių žmonių pietų
salose, jis nurodė, kad jie
pirmiausia visai nevarto-
ja druskos. Eksperimen-
tai parodė, kad tie vieti-

niai gyventojai, kurie pra-
dėjo daugiau vartoti drus-
kos, valgydami konservuo-
tą mėsą ar žuvis, jų krau-
jo spaudimas padidėjo. Pa-
cifico pietų rytinėje
dalyje salose esą gyvento-
jai jau pradeda "civilizuo-
tis" ir tada jie perima ir
tas pačias ligas, kurios
kankina kultūringąjį pa-
saulį. Buvusieji laukiniai
pastaruoju laiku išmoko
ūkininkauti, jie įpratę var-
toti druską. Tie žmonės
žvejojo nuo neatmenamų
laikų. Bet dabar jie išmo-
ko žuvis sudyti ir ilgiau
palaikyti ilgame stovyje.
Reikalinga druska. Ir tada
tyrinėtojai pastebėjo, kad
jų sveikata pasidarė pana-
ši į visų civilizuotų žmo-
nių sveikatą. Ten yra gen-
tys, kurios gyvena kalnuo-
se, turi menką kontaktą
su svetimais žmonėmis.
Jie suvalgo, jeigu pasitai-
ko ir anglą, kurs ateina
pas juos pasipelninti. Bet
šiaip jie valgo saldžias
bulves, tam tikrus vabz-
džius, daug augalų lapų.
Jų sveikata pavydėtina
gerame stovyje. Dar vie-
nas ypatingai svarbus
mokslininkų pastebėjim-
as, kad šie žmonės mės-
os valgo labai nedaug. Tik
dešimts nuošimčių jų kas-
dieninio maisto sudaro mė-
sa. Gydytojai ilgesnį laiką
tyrinėjo jų sveikatą ir ra-
do, kad jie visi, net ilgiau
pagyvenę, pavydėtina
gerame stovyje. Jiems nieko
netruksta, jie sunaudoja
pakankamai proteinų, mi-
neralų ir visų reikalingų
maisto dalių. Nė vienas jų
neturi per daug cholesterolo,
jų širdys veikia norma-
liai.

• JAV geriausiai apmo-
kama profesija, pasirodo,
yra vandentiekio darbinin-
kai (plumbers). San Fran-
cisco miesto savivaldybė
juketuri tos rūšies darbi-
ninkai uždirbo daugiau,
negu to departamento di-
rektorius - po 35,000 do-
lerių per metus.

PHARMACIE
Gagnon
ROBERT GENDRON LPH. PROP.

7626 CENTRALE LASALLE

366-9742

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

• "KOMJAUNIMO Tie-
soje" rašoma, kad prie Rė-
kyvos ežero esąs kuria-
mas pramonės miestas.
Jau esąs pastatytas mil-
žiniškas, maždaug 25 aukš-
tų pastatas - grūdų eleva-
torius ir džiovintuvas.
Per valandą mašina per-
varanti 100 tonų grūdų, o
yra dvi mašinos. Iš viso
elevatoriuje telpa apie
32,000 tonų grūdų. Gre-
ta to, statomas malūnas,
kuris per metus primal-
sis apie 70000 tonų
kvietinių miltų.

(E)

Dantų gydytoja
DR. A. O. JAUGELIENĖ

1410 Guy St., 1 a. 11 - 12 k.

Tel: 932-6662; namų 737-9681

• "PIRMYN" choras Chi-
cagoje kovo 24-25 d. statė
operetę "Čigonų baronas".
Dalyvavo A. Brazis, Kris-
tina Mileriutė, A. Giedrai-
tienė, J. Laurušonis, E.
Zapolienė, A. Snarskis, J.
Aleksūnas ir kt.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
IR KITOS PROGOS

Tony's PHOTO STUDIO

TEL. 525-8971.
T. I aurinaitis

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.

CFMB LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENA TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti
įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

BELLAZZI-LAMY INC.

(VAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

TEL. 366-7281

• Atliekami mechaniniai darbai

• Išorės taisymas ir dažymas

• Dunlop padangos ir baterijos

(Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.

Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building

Suite 417, Montreal, Que.

Tel. 871-1430

ADVOKATAS

R.J. Išganaitis, BA, BCL

INSURANCE EXCHANGE BUILDING

276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.

Tel: 842-1126, namų 678-3660

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.

MONTREAL.

TEL. 255-3535

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1448 St. CATHERINE Street W., Room 600

Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,

1538 Sherbrook St. West,

Suite 215, Montreal 109, Que.

Tel. 931-4024

NL SPAUDOS BALIUS didžiausis metų parengimas gegužės 5d. 7val.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS SALĖJE,
3426 Parthenais Street, Montreal

- KARALAITĖS RINKIMAI • KARŠTA VAKARIENĖ SU GĖRIMAIS • LABAI TURTINGA LOTERIJA
- VYNAS - ALUS - KOKTEILIAI • MUZIKA - PATRAUKLI JAUNIEMS IR VYRESNIEMS

• BALANDŽIO 29 dieną pradedamas vasaros laikas, laikrodžiai pasukami vieną valandą anksčiau.

• VELYKŲ STALAS Aušros Vartų parapijos salėje bus balandžio 29 dieną 12 valanda. Daugelyje lietuvių kolonijų Velykų Stalo parengimai labai populiari ir sutraukia daug publikos. Šiemet Velykų Stalas Montrealyje rengiamas pirmą kartą. Tai naujiena, į kurią reikia manyti visi atkreips dėmesį.

• Kredito komisijos pirm. išrinktas V. Piečaitis, nariai V. Šipelis ir J. Adomonis. Revizijos komisijos pirm. išrinktas J. Maskoliūnas, sekretorium B. Niedvaras ir narys J. Šiaučius. Valdybos posėdžiuose paprastai dalyvauja abi komisijos, vedėjas P. Rudinskas ir sąskaitybės vedėjas D. Jurkus.

• "LITO" vakarienės išlaidos patvirtintos sumoje \$553.94. Konstatuotas geras "Lito" augimas kaip nariais, taip ir kapitalu, ku-

ris nuo metų pradžios padidėjo beveik ketvirčiu milijono dolerių.

Pr.R.

Inž. Frank Janulionis yra išvykęs į Paryžių statybos specialistų suvažiavimą. F. Janulionis yra dalininkas, direktorius ir vice-prezidentas Richard & B.A. Rain Ltd. - General Contractor kompanijoje, kuri savo verslą išvysčiusi visoje Kanadoje.

• O. ir A. Matulių duktė Genovaitė su šeima iš Pennsylvania buvo atvykusi pas tėvus į LaSalle. Po Švenčių kartu išvyko ir motina Ona Matulienė.

• Petras Jakubka buvo susirgęs ir gulėjo Green Park ligoninėje.

• Mirė Juozas Markūnas 73 m. amžiaus. Palaidotas iš Šv. Kazimiero bažnyčios.

• Ši šeštadienį Šv. Kazimiero parapijos tradicinė margučių vakarienė. Pasinaudokite povelykiniu pasilinksminimu.

• 1973 m. balandžio 10 d. suėjo 80 metų amžiaus

Vaclovui Sidzikauskui, Lietuvos diplomatu, vi-suomenininkui, Lietuvos Laisvės Komiteto pirm-ninkui ir Pavergtųjų Eu-ropos Tautų Seimo vice-pirmininkui.

(E)

• IGNAS GAŠKA mirė Vilniuje. Tai buvo komu-nistų pasekėjas jau nuo 1919 metų. Nepriklausomy-bės laikais pakaitom se-dėjo Kauno kalėjime, buvo iškelčiamas į suimtuosius Rusijoje lietuvių, bet vis grįždavo dirbti pagrindžio darbą. Ignas Gaška primos okupacijos metais buvo Valstybinės knygų lei-dyklos direktorius.

• ELENA ČUDAKOVA mirė Vilniuje. Ji buvo Vilniaus operos solistė ištisą dvidešimt metų. Per-nai Čudakova lankėsi Ame-rikoje ir dainavo koncer-tuose.

• LIUDAS SAGYS "Grandinėlės" vadovas, Los Angeles bendruomenės su-važiavime skaitys paskai-tą "Lietuviška choreogra-fija anksčiau ir dabar".

Prelegentas turi ne tik teoretinį šio reikalo paži-nimą, bet taip pat ir prak-tiškai šioje srityje sek-mingai veikia, tad jo pa-skaita sukelia idomumą.

• "TĖVYNĖS GARSAI" Hartfordo lietuvių radio programa jau veikia septynioliktus metus ir jos programa užtrunka visą valandą.

• PROF. STASYS ŽY-MANTAS gyvena Kalifornijoje ir turėjo sunkią operaciją, bet sveiksta ir jau grįžo iš ligoninės.

• HAMBURGO lietuvių išrinko naują bendruomenės apylinkės valdybą: pirm. J. Valaitis, vice-pirm. A. Lingė, išd. J. Klitynoliktus metus ir jos programa užtrunka visą valandą. Iz. Stragauskas ir R. Narkuvienė.

MONTREAL WEST AUTOMOBILE

Pontiac ★ Buick ★ Astro

• NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ !

• NESITIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI !

• MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI IR SU IŠIMTIMI JUMS PASITARNAUS !

• UŽEIKITE ! ĮSITIKINKITE ! PASINAUDOKITE !

LEONAS GURECKAS
Sales Manager
(Lietuvis atstovas)

PASIKALBĖKITE SU
Manageriu
LEO GURECKAS

mw montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH

489-5391

(At the end of Sherbrooke Street West)

PAGALBA NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI

Pakalbinkit užsisakyti NL- artimuosius, arba, pagaliau, padovanokit geram bičiuliui nors pusmetinę NL prenutą.

Pinigus siųskit su žiuo kuponu:

Vardas pavardė

Adresas: / gatvė ir Nr. /

City

Valst. - prov.

Pinigus siunčia / pavardė ir adresas /

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Agentūrą veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS !

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.

Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:

Einamasis s-tas	5.5%	Asmeninės	8.5%
Taupomasis s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.5%
Term. ind. 1 metams	6.5%	Cekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 metams	7.0%	Investacijos	nuo 9% iki 12%
Term. ind. 3 metams	7.5%		

Duoda nemokamą gyvybės apdrau-Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 da iki \$2,000 už taup. s-tos sumas, už paskolos sumą.

Kooperatyvinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda Kreiptis: Gil Constantini C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.